

A SOPRONI
EVANGÉLIKUS NÉPISKOLA

ÉRTESÍTŐJE

az 1942—43. iskolai évről.

Közli :

POLSTER REZSŐ

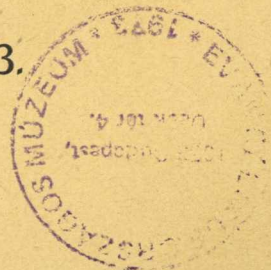
igazgató.

JAHRESBERICHT

DER

EVANGELISCHEN VOLKSSCHULE
IN SOPRON

vom Schuljahre 1942—43.

A SOPRONI
EVANGÉLIKUS NÉPISKOLA

ÉRTESÍTŐJE

az 1942—43. iskolai évről.

Közli :

POLSTER REZSŐ

igazgató.

JAHRESBERICHT

DER

EVANGELISCHEN VOLKSSCHULE
IN SOPRON

vom Schuljahre 1942—43.

A soproni evangélikus népiskolában tartandó osztályvizsgák sorrendje az 1942—43. tanév végén.

Péntek, június 4-én:

- 8— $\frac{1}{2}$ 10 V—VI. kétnyelvű fiúosztály, osztálytanító: *Gats Sándor*.
10— $\frac{1}{4}$ 12 III. magyar vegyesosztály, osztálytanító: *Dr. Trostl Rezsőné*.
3— $\frac{1}{2}$ 5 V—VI. kétnyelvű leányosztály, osztálytanító: *Preidl Lajos*.
5— $\frac{1}{2}$ 7 Énekvizsga, III—VI. osztály, énektanító: *Amminger Kálmán*.

Szombat, június 5-én:

- 8— $\frac{1}{2}$ 10 V. német fiúosztály, osztálytanító: *Gottschling Károly*.
10— $\frac{1}{4}$ 12 I—II. magyar vegyesosztály, osztálytanító: *Szif Ella*.
3— $\frac{1}{2}$ 5 V—VIII. magyar vegyesosztály, osztálytanító: *v. Felkay Sándor*.
5— $\frac{1}{2}$ 7 IV. német fiúosztály, osztálytanító: *Kindler Mihály*.

Hétfő, június 7-én:

- 8— $\frac{1}{2}$ 10 VI. német fiúosztály, osztálytanító: *Palotay László*.
10— $\frac{1}{4}$ 12 I—III. német vegyesosztály, osztálytanító: *Eisele Frigyes*.
3— $\frac{1}{2}$ 5 III—IV. kétnyelvű vegyesosztály, osztálytanító: *Ziermann Márta*.
5— $\frac{1}{4}$ 7 II—III. kétnyelvű vegyesosztály, osztálytanító: *Egész Margit*.

Kedd, június 8-án:

- 8— $\frac{1}{2}$ 10 V—VI. német leányosztály, osztálytanító: *Feiler Rezső*.
10— $\frac{1}{4}$ 12 I. kétnyelvű vegyesosztály, osztálytanító: *Pantzer Gertrud*.
3— $\frac{1}{2}$ 5 IV. német leányosztály, osztálytanító: *Nitschinger János*.
5— $\frac{1}{2}$ 7 IV. magyar vegyesosztály, osztálytanító: *Felkl Irén*.

Tompa Géza a németnyelvű VII—VIII. fiúoszt., *Mühl Alfréd* a németnyelvű VII—VIII. leányoszt., *Friedrich Árpád* a kétnyelvű VII—VIII. fiúosztály és *Berecz Zoltánné* a kétnyelvű VII—VIII. leányosztály vizsgája április 17-én volt.

Szerda, június 9-én:

9 órakor évrő ístentisztelet, mely alkalommal a gyermekek az evangélikus gyámintézet részére adakoznak.

Ezen vizsgákra, valamint az évrő ístentiszteletre a nagy- és tek. egyház-tanácsot, az iskolabizottságot, a szülőköt és a tanügy barátait tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

A vizsgákat a vizsgateremben tartjuk meg.

Beíratások az 1943—44. tanévre június 10-, 11- és 12-én d. e. 8—12-ig.

A háború sodrában.

Az 1942/43-i tanév a háború jegyében folyt le. Már a megnyitáskor komor felhők takarták el a magyar nép egét. Az egész nemzet még annak a megrendítő eseménynek a hatása alatt állt, mely néhány nappal azelőtt: István király napján váratlanul és megdöbbenően érte, midőn Magyarország kormányzóhelyettese: vitéz nagybányai Horthy István, a bátor repülőfőhadnagy a keleti fronton hősi halált halt. Izgalom és fájdalmas szomorúság ülte még meg az arcokat. Gyászbába borult az egész nemzet és mélységes fájdalomában féltő aggodalommal tekintett a legtöbbit szenvedő szülőkre, vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzónkra és szeretteire, kiket a sors kegyetlen csapása legérzékenyebben sújtott. A nemzet osztatlan részvéte és szeretete, Kormányzó Urunk Istenbe és jövőnkbe vetett rendíthetetlen hite, férfias akarata és hősieis önuralma legyőzte az apai szív sajgó fájdalmát, hogy mint az ország vezére továbbra is biztos kézzel kormányozza a háborús veszélyek tengerében az ország hajóját egy szebb jövő felé.

Egy másik háborúokozta intézkedés folytán gyönyörű Deákteri népiskolánkat teljes egészében lefoglalták katonai kórház céljaira. Bár nehéz szívvel váltunk meg tőle, de tekintettel a nemes célra: sebesült és beteg honvédeink megsegítését, készséggel kiürítettük iskolánk gyöngyét és a Központi iskolában, valamint a Templom-utca 10. sz. épületében igyekeztünk osztályainkat elhelyezni.

Megnehezítette ezen törekvésünket, hogy 1942 június végén — szintén mint háborús jelenség — 200 németbirodalmi V—VII. osztályos fiútanuló 4 német tanító vezetése mellett kért 4 termet oktatás céljából. Eleinte a pénztár melletti osztályokban, később az IIj. Egyesület épületében bocsátottunk rendelkezésükre tanításra alkalmas helyiségeket felszereléssel. Február elején tértek vissza hazájukba. Március hónapban jött egy újabb — 160 főből álló fiúcsoport, amelynek hasonlóképen nyújtottunk segítőkezet.

A tantestület egyes tagjainak többszöri bevonulása vagy szabadságolása magával hozta az osztályvezetés megváltoztatását,

ami nem volt az illető osztály javára. Tanulóink mulasztása is háborús méreteket öltött. Oka: cipőhiány, segédkezés a családban, gyakran háborús közöny.

Egyébként komoly, háborús hangulat egész éven át fogva tartotta a lelkeket. A kora estéli elsötétítés, a tompított fényű világítás az utcákon nyugtalanítólag hatott a gyengébb idegzetűekre. Néhányszor légtalmi riadó ébresztett fel csendes álmunkból, de a jó Isten megvédett a bombatámadásoktól, melytől egyes városok polgári lakossága oly sokat szenvedett.

Közben az üzletekben az áruk fogynak. A minőség lejjebb, de az ár magasabbra száll. Nagyjában még minden kapható, ami az élethez szükséges, csak a sokféle: cukor-, liszt-, kenyér-, zsírjegy óva int: Háború van, takarékoskodjunk! Vigasztal a tudat, hogy a szomszédos államokban sokkal nagyobb a hiány. Tejben, húspan, zsírban vannak nálunk is panaszok, de bőven van burgonya, zöldség, főzelék, gyümölcs, tojás.

Behívások, bevonulások, búcsúzások a vasúti állomáson váltakoztak. Jöttek még keményebb megpróbáltatások. A keleti harctéren az orosz túlerő áttörte a frontot. Véres harcok közt vonultak hátrább vitéz seregeink. Az oroszok segítőtársa: a szigorú orosz tél a védőállásaikból kiűzött csapataink között 40 fokos hidegben, magas hóban sok áldozatot követelt. Hozták a sebesülteket, betegeket. Városunkba, iskolánkba is. Ezeknek gyűjtőtűnk népiskolánkban szappant, cigarettát, dohányt, süteményt, gyufát, könyveket szeretettel és szép eredménnyel.

Ezekben a küzdelmes, nehéz időkben itthon a legtöbb gond az édesanya vállára nehezedett. Sok derék anya jóságos arcában ott honol a bánat, az aggodalom szereteteiért. A kiskorúakért, az itthonlevőkért, kiknek ellátása, nevelése oly fárasztó, kimerítő, de még inkább a felnöttekért, kik messze távol ezer veszély között védik a magyar hazát, a szülőföldet, az otthont, a családot. Az anya örül fia hősiességének, harci erényeinek, de mindig feltámad benne az anyai szív aggodalma, mely a legnagyobb vitézben is édes fiát félti. Vele érez, küzd, szenved, tőle jó hírt vár és hő imában kéri a Mindenhatót, óvja és segítse fiát mielőbb haza. Ez a gond üli meg az anyai szívet, akár dolgozik, akár pihen, nappali elfoglaltságában épúgy, mint éjjel álmában. Hősiesen tűr, nem jajgat. Ez az állandó tépelődés bevésődik arcába, szemébe, szívébe. Egy óhaj, egy vágy tölti el egész énjét: Béke!

Ezek a legfontosabb mozzanatok, melyek az elmúlt tanévben népiskolánk békés munkájában állandóan kísérték, hogy még a szívek és lelkek ápolásánál is éreztük a háború sodrát, mely sokszor nehézséget, akadályt gördített csendes magvetésünk elé.

Adja a jó Isten, hogy virágos kertünkbe és annak emberpalántáira is mielőbb újból mosolyogjon a béke derűs, vidámító, erőt és életet adó napja!

Sopron, 1943. május 15.

Polster Rezső
igazgató.

Iskolai fenntartónk, hatóságaink.

Schulerhalter, Schulbehörde.

Iskolánk fenntartója a Soproni Evangélikus Egyházközség.

Az iskola feletti közvetlen felügyeletet az iskolaszék (iskolai bizottság), a főfelügyeletet pedig az egyháztanács gyakorolja.

Az állami felügyeletet a kir. tanfelügyelői hivatal gyakorolja. Vezetője: *Jung Miklós* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő.

Az iskolai bizottság tagjai:

Elnökség.

Egyházi elnök: *Ziermann Lajos* esperes-lelkész, kormányfőtanácsos.

Világi elnök: *Rimler Pál* másodfelügyelő, gazdasági főtanácsos.

Hivatalból tagok.

Dr. Stráner Gyula tb. felügyelő, egészségügyi főtanácsos, *Prickler János* felügyelő, kormányfőtanácsos, bankigazgató, *vitéz dr. Hertay Zoltán* m. felügyelő, ügyvéd, *Hanzmann Károly* lelkész, *Beyer Pál* lelkész, *Graf Samu* ehk. jegyző, ny. népiskolai igazgató, *Polster Rezső* népiskolai igazgató, *Kindler Mihály* népiskolai igazgatóhelyettes, *Mühl Alfréd* bizottsági

jegyző, *Wojtech Vilmos* konventi ellenőr, *Mühl Nándor* konventi pénztáros, *Becska Béla* ép. gondnok, *dr. Ruhmann Jenő* tanügyi főtanácsos, reálgimnáziumi igazgató, *Rozsondai Károly* tanítóképző-intézeti igazgató, *dr. Kamondy Zoltán*, és *Nagy Endre*, az evang. reálgimnáziumi tanári kar képviselői, *Wallentin Samu* és *Gottschling Károly* a tanítói kar képviselői, *dr. Patthy Imre* iskolaorvos, *Huber Aladár* püb. elnök és *Ratz Egon* templ. gondnok.

Választott tagok.

Bognár Károly ny. tanítóképzőintézeti tanár, *Hamar Gyula* tanügyi főtanácsos, ny. tanítóképzőintézeti igazgató, *dr. Heimler Károly* ny. városi főjegyző, *dr. Horváth Dezső* tiszti főorvos, *Karner Lajos* kereskedő, *Kiss József* ny. c. népiskolai igazgató, az óvodabizottság elnöke, *Lomniczy Géza* vallásnár, *dr. Medgyaszay Emil* városi tiszti főügyész, *Neubauer János* ny. c. népiskolai igazgató, *D. dr. Pröhle Károly* egyetemi tanár, *Pum Géza* kereskedő, *Reisch Samu* gazdapolgár, *dr. Schreiner Kálmán* ügyvéd, *dr. Walter Károly* orvos, *Weber Samu*, *dr. Zergényi Tibor* kórházi főorvos.

A tanítói kar tagjainak az egyházban és társadalomban viselt tisztségei.

Amminger Kálmán egyházközségi orgonista és gyülekezeti kar-nagy, hivatalból a konvent és egyháztanács tagja.

Eisele Frigyes tart. főhadnagy, a Soproni Felső Evang. Egyházmegyei Tanítóegyesület pénztárosa, a Sopronmegyei Általános és a Dunántúli Egyházkerületi Tanítóegyesület ellenőre, az Ifj. Egyesület és a D. T. E. háznagya, konventtag.

vitéz Felkay Sándor tart. főhadnagy, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület és a Sopronmegyei Tűzharcosszövetség választmányi tagja.

Gats Sándor tart. hadnagy, konventtag, a Szépítő Egyesület választmányi tagja.

Gottschling Károly a Soproni Tornaegylet pénztárosa, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület jegyzője, levante főoktató, Sopron város cserkészszerv. légolt. előadója és a kárfigyelő csoport parancsnoka, a D. T. E. választmányi tagja.

A tanítótestület.

Sorszám	A tanító neve	Hány éve tanít ?		Melyik osztályt tanította ?	Egyéb iskolai elfoglaltsága
		össz.	iskolánknál		
1.	Polster Rezső	39	14	1942. I. 1. óta felmentve az oszt.-vezetés alól.	Az iskola igazgatója.
2.	Amminger Kálmán	20	18	énektanító.	A gyermekkar vezetője.
3.	Berecz Zoltánné	4	4	VII—VIII. leányosztály.	—
4.	Egész Margit	30	30	II—III. vegyesosztály.	—
5.	Eisele Frigyes	31	23 $\frac{1}{2}$	I—III. vegyesosztály.	Az anyagi ügyek intézője.
6.	Feiler Rezső	18	11 $\frac{1}{2}$	V—VI. leányosztály.	—
7.	vitéz Felkay Sándor	24	2	V—VIII. vegyesosztály	Az ev. tanítóképzőben német tanfolyamot vezet.
8.	Felkl Irén	31	31	IV. vegyesosztály.	Címzetes igazgató. A pedagógiai lapok rendezője.
9.	Friedrich Árpád	9	8 $\frac{1}{2}$	VII—VIII. fiúosztály.	—
10.	Gats Sándor	34	18	V—VI. fiúosztály.	A tanítói könyvtár őre.
11.	Gottschling Károly	18	13	V. fiúosztály.	A cserkészcsapat vezetője.
12.	Kastner Samu	19	17		A Deákteri iskola szertárának őre. Katonai szolgálatot teljesített.
13.	Kindler Mihály	37	30	IV. fiúosztály.	Helyettes igazgató.
14.	Lagler József	25	17	I. vegyesosztály.	A továbbképző iskolában tanít. Az ifjúsági könyvtár őre.
15.	Mühl Alfréd	21	21	VII—VIII. leányosztály.	A német tanfolyam vezetője.
16.	Nitschinger János	29	10	IV. leányosztály.	Az iskolai kert vezetője.

Sorszám	A tanító neve	Hány éve tanít ?		Melyik osztályt tanította ?	Egyéb iskolai elfoglaltsága
		össz.	iskolánknál		
17.	Palotay László	9	3 ¹ / ₂	VI. fiúosztály.	A szertár helyettes öre.
18.	Pantzer Gertrud	2	2	kislétszámú osztály.	Tanítótestületi jegyző.
19.	Preidl Lajos	6	6		A szertár öre. Katonai szolgálatot teljesített.
20.	Sziz Ella	31	31	I—II. vegyesosztály.	A kölcsönkönyvtár kezelője. Ifj. Vöröskereszt Egyleti vezető.
21.	Tompa Géza	26	19	VII—VIII. fiúosztály.	—
22.	Dr. Trostl Rezsőné	31	31	III. vegyesosztály.	Az iskolai kölcsönkönyvtár kezelője. Ifj. Vöröskereszt Egyleti vezető.
23.	Wallentin Sámuel	20	16	V—VI. leányosztály.	Az ev. tanítóképzőben német tanfolyamot vezet. Tanít a továbbképző iskolában.
24.	Ziermann Márta	14	14	III—IV. vegyesosztály.	A pedagógiai lapok rendezője. A gyakorló iskolában német tanfolyamot vezet.

Iskolaszolgák :

1. A Központi iskolában Tschürtz Kálmán 4 éve.
2. A Templom-utcai iskolában Karner Gottlieb kiségitő szolgál 8 éve.
3. A Deák-téri iskolában Bähge János 11¹/₂ éve.

Kastner Samú a Gazdapolgárok Férfidalegyesületének karnagya.

Kindler Mihály a Gazdapolgárok Férfidalegyesületének tb. karnagya, az egyháztanács és konvent tagja.

Lagler József tart. hadnagy, a Nemzeti Sportújság tudósítója, a „18-as Bajtársi Kör” főtitkára.

Mühl Alfréd a Képzőművészeti Kör, a Zeneegyesület és a Fotóegyesület választmányi és működő tagja, a Fotóegyesület zsűrijének tagja.

Nätschinger János konventtag, a ref. templomban orgonista, írt az Evang. Népiskolába.

Polster Rezső az egyházkerületi törvényszék, az egyházmegyei népiskolai és iskolalátogatási bizottság, a soproni evang. egy-

házközség egyháztanácsának, konventjének, bizottságainak és a vármegyei népnevelési bizottság tagja. A soproni ev. tanítóképző tanképesítő vizsgálóbizottságának tagja, a Soproni Felső Evang. Egyházmegyei Tanítóegyesület és a Segélyegyesület elnöke, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület alelnöke.

Tompa Géza tart. hadnagy, levante főoktató, a D. T. E. főtitkára, a Segélyegyesület pénztárosa és konventtag.

A legtöbb tanító ezenfelül tagja a templomi énekkarnak és jegyzője valamely konventi bizottságnak.

Jelentés az 1942—43. tanévről.

Beíratások. A beíratásokat az 1942—43. tanévre szeptember 4-én, 5-én és 7-én tartottuk meg. Beiratkozott a mindennapi iskolába a tanév elején 706, évközben 64, összesen 770 tanuló, és pedig 424 fiú és 346 leány. Évközben elköltözött vagy más iskolába lépett át 5 tanuló. Maradt a tanév végén 765 nyilvános tanuló és pedig 421 fiú és 344 leány.

Az évközben kimaradt tanulók nagyrésze szüleivel Németországba költözött.

A továbbképző (ismétlő) iskolába beiratkozott 90 tanuló, és pedig 46 fiú és 44 leány.

A tanulók névsora ezen jelentés után, a tanulók statisztikai kimutatása pedig az értesítő utolsó lapján található.

A tanév megnyitása. A tanévet szeptember 8-án nyitottuk meg gyermekistentisztelettel. A rendes tanítást szeptember 9-én kezdtük meg.

A tanulóifjúság iskolánkénti elhelyezése. Egyházközségünk két iskolát tart fenn: a Központi iskolát, mely a templom szomszédságában levő Színház-utca 27. és Templom-utca 10. számú épületéből áll és a Deáktéri iskolát, a Deáktér 53. szám alatt. Deáktéri iskolánk minden helyiségét már a tanév kezdete előtt lefoglalták katonai kórház céljaira, így ebben a tanévben csak a Központi iskola állt rendelkezésünkre. Főtörekvésünk most odaírányult, hogy lehetőleg minden osztályban délelőtt legyen tanítás. Délelőtt a gyermek tisztább, testileg frissebb, elméje fogé-

konyabb és így munkánk eredményesebb. Ez okból igénybe vettük a pénztár melletti helyiséget, a Templom-utcai 10. számú épület földszintjét, a vizsgatermet, berendeztük a szertárt is kisebb létszámú osztálynak, anélkül, hogy a szertár anyagát onnan eltávolítottuk volna, visszakértük a Nőegyletnek és Leányegyletnek ideiglenesen átengedett helyiségeket, sőt egy ideig az Ifjúsági Egylet két helyiségét is használtuk tantermeknek, hogy minél több osztályban a délelőtti órák álljanak munkánk rendelkezésére. Így sikerült elérnünk, hogy csak 2—3 alsó osztályban voltunk kénytelenek délután tanítani.

Központi iskolai tantermeink egyébként délután is majdnem állandóan igénybe voltak véve. Itt tanítottuk a továbbképző iskola fiú- és leánycsoportját, az ifj. vöröskereszteseket és a cserkészeket. Itt adtunk tantermet a siketnéma intézeti tanárok két tanfolyamának, a felsőbb leányiskola és polgári leányiskola tanulóinak vallásoktatásra, a leventéknek 3 termet, a konfirmandusoknak 4 helyiséget, bibliaórákhoz és gyűlésekhez a vizsgatermet és a tanítói szobát. Ugyanitt van az igazgatói iroda is. Hivatalos órák mindennap 12—1-ig.

A tanulóifjúság elhelyezése tagozat és osztály szerint. A tavaly miniszteri intézkedésre létesített 3 tagozatba a következők íratkoztak és helyezkedtek el tanulóink:

1. A magyar tagozatban 189 tanuló 4 tanító vezetése mellett. Itt volt egy I—II. vegyesosztály, egy III. vegyes-, egy IV. vegyes- és egy V—VIII. vegyesosztály.

2. A kétnyelvű tagozatba 312 tanuló 8 tanító vezetése mellett. Itt volt egy I. vegyesosztály, egy II—III. vegyes-, egy III—IV. vegyes-, egy V—VI. fiú-, egy V—VI. leány-, egy VII—VIII. fiú-, egy VII—VIII. leány- és egy kislétszámú (kisegítő) osztály.

3. A német tagozatban 264 tanuló 8 tanító vezetése mellett. Itt volt egy I—III. vegyesosztály, egy IV. fiú-, egy IV. leány-, egy V. fiú-, egy VI. fiú-, egy V—VI. leány-, egy VII—VIII. fiú- és egy VII—VIII. leányosztály.

A mindennapi iskolába beírt 765 tanuló közül 81 az I., 71 a II., 96 a III., 142 a IV., 129 az V., 99 a VI., 90 a VII. és 57 a VIII. osztályba járt.

Változások a tanítói karban nem voltak. A kislétszámú osztály vezetésével ez évben is *Pantzer Gertrud* okl. tanítónőt bíztuk meg, ki már második éve vezeti ezt az osztályt odaadó szorgalommal.

Személyi ügyek. Első helyen emlékszem meg egyházközségünk nagyérdemű felügyelőjének *Prickler János* kormányfőtanácsos személyéről, kinek a Kormányzó Úr a Soproni Takarékpénztár 100 éves fennállása alkalmából mint az intézet ügyvezető igazgatójának közhasznú tevékenysége elismeréséül a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét adományozta. Bensőséges örömmel és igaz tisztelettel köszöntjük ezen magas kitüntetés alkalmával. — Sajnálattal, de másrészt büszkeséggel tölt el, hogy gyülekezetünk egyik kiváló lelkésze, *Budaker Oszkár*, ki éveken át a népiskolai iskolalátogató bizottság elnöki tisztét is betöltötte nagy megértéssel, az elmúlt tanév elején a Hittudományi Kar gyakorlati tanszékére nyert meghívást. Bár klasszikus veretű, vigaszt és reményt nyújtó szónoklatait ezentúl ritkábban halljuk, mégis örömeiben osztozó szívvel gratulálunk fölfelé ívelő pályájának újabb sikeréhez. — Az így megüresedett lelkészi állásra egyházközségünk egyhangúlag *Beyer Pál* ágfalvi lelkészt hívta meg. Innen is igaz tisztelettel és szívünk melegével köszöntjük ama őszinte kéréssel, legyen hűséges munkatársunk gyülekezetünk virágos kertjében a gyermekszívek nevelésében és nemesítésében.

Tantestületünkben e téren főleg a gyakori katonai bevonulások és szabadságolások okoztak változást. — *Palotay László*, tart. hadnagy, 1942. március 17-én vonult be. Kikerült a keleti harctérre és átélte a modern háború borzalmait. Május elején a lábán megsebesült. Vándorolt kórházból-kórházba. Lábsebe lassan javult. Dec. 16-án ideiglenes határidőre leszerelt. Azonnal jelentkezett iskolánknál szolgálatra és átvette a német tagozatú VI. fiúosztályt *Gottschling Károly* eddigi osztályvezetőtől, akinél ezentúl az V. fiúosztály maradt. — *Preidl Lajos*, tart. hadnagy, 1942. májusban vonult be Magyaróvárra, később az orosz harctérre. Végigküzdötte az orosz téli hadjárat nehéz harcait hóban, fagyban. Szerencsésen kivergődött az oroszok támadása elől. Április elején hazaérkezett és leszerelt. Némi pihenő után április 28-án ismét bekapcsolódott népiskolánk munkájába. — *Feiler Rezső* 1942. aug. és szept. havában katonai kiképzésen, októbertől január végéig zászlósi tanfolyamon vett részt. — *Kastner Samú* 1942. aug. és szept. havában szintén katonai kiképzésben részesült. Októbertől márciusig tanított. Vezette a német tagozatú V—VI. leányosztályt. Március 8-tól május 19-ig zászlósi tanfolyamra hívták Szombathelyre. — *Lagler József*, tart. hadnagy, március 10-től április 2-ig háromhetes rendkívüli

fegyvergyakorlaton vett részt Veszprémben. Május 6-án ismét behívták hazafias szolgálatra. — *Wallentin Sámuel* április 12-én cserélte fel iskolánkat a kaszárnyával, ahová katonai kiképzés céljából hívták.

A vezető nélkül maradt osztályokban osztályösszevonással vagy helyettesítéssel biztosítottuk a tanítás folytonosságát. Az osztályvezető tanítók száma egész éven át 17 és 20 között változott. A német és vegyesnyelvű VII—VIII. osztályokban a 26.000/1941. sz. Vkm. rendelet alapján az érdekelt szülők kérésére a tanítást október 15-én kezdtük és április 17-én befejeztük. Ezzel a szülők helyzetén akartunk könnyíteni, hogy legnagyobb tanulóink ősszel és tavasszal a szülőknek a létérti küzdelemben segítségükre legyenek. Az ezekben az osztályokban működő *Berecz Zoltánné, Friedrich Árpád, Mühl Alfréd* és *Tompa Géza* tanítók ősszel, a tanév kezdetétől október 15-ig és tavasszal, húsvét után az alsóbb nagyobb létszámú osztályok egy részét vették át. Így foglalkoztattunk minden tanerőt és segítettünk egymásnak.

Lagler József a Julián Egyesülettől a magyar nyelv sikeres tanításaért elismerő oklevelet kapott. — *Mühl Alfréd* fényképeivel 1942 karácsonyán elnyerte a gróf Erdödi-féle ezüstserleget Szombathelyen és Sopronban 1943 tavaszán egy aranyérmét. Benső örömmel gratulálunk!

Jubileum. Örömmel jelentem, hogy ebben az évben tantesületünkől *Amminger Kálmán* és *Wallentin Sámuel* működésüknek 20., *Lagler József* és *Tompa Géza* 25., *Egész Margit* 30. évét töltötték be. Milyen röpké megjegyzés: 20—25—30 évi szolgálat! Pedig mennyi fáradozást, verejtéket, idegmunkát rejt magában! Mennyi türelem és önfeláldozó odaadás szükséges, hogy a kis emberpalánták fejlődését úgy vezessük, hogy az élet küzdelméhez megkívánt útravalóval ellássuk! Mennyi igazságtalan támadás és fájó gyanúsítás éri a tanítót munkája közben, gyakran csak azért, mert nem minden tanuló érdemel dicséretet, jeles osztályzatot, vagy hogy egy-egy tanulót szigorúbb fegyelmi eszközkel kell kötelelességteljesítésre szorítani! A jelenlegi háborús viszonyok közt kétszeres nehézségekkel kell nevelői munkánkban megküzdenünk: az utca romboló hatását és egyes szülők háborúszülte közönyét kell ellensúlyozni. De az a tudat, hogy a szülők legdrágább kincsének őrzői, fejlesztői vagyunk, hogy Isten virágos kertjében gyomlálhatunk, nemesíthetünk, elfeled-

teti velünk a tövisszúrásokat, melyek szívünket megsebeztek. Tanítványaink ragaszkodó tekintete, és egyes jóindulatú szülők megértése új erőkifejtésre serkent.

A jó Isten áldása kísérje a jubilánsokat pályájukon ezentúl is jó egészségben, hogy Istenbe és emberekbe vetett hittel még soká eredményesen működhessenek.

A tantestület tagjainak továbbképzése. A mostani bizonytalan háborús és súlyos gazdasági viszonyok mellett külföldi tanulmányútra gondolni sem lehetett.

Ziermann Márta és *Wallentin Sámuel* a négy hétig tartó pécsi nyári németnyelvű pedagógiai tanfolyamon gyarapították németnyelvű tudásukat és pedagógiai felkészültségüket. *Mühl Alfréd* a Vkm. úr részéről abban a megtisztelő megbízatásban részesült, hogy fenti tanfolyamra meghívást kapott elméleti és gyakorlati előadónak. Sajnos, nem tehetett eleget a meghívásnak, mert sokoldalú munkavállalása folytán beállott idegkimerülése pihenésre kényszerítette, ami munkakészségét ismét helyreállította.

A tantestület tagjai minden alkalmat megragadtak, hogy gyarapítsák ismereteiket. Rendes havi és rendkívüli értekezleteinken nemcsak napi kérdésekkel, felsőbb hatóságoktól érkezett körlevelekkel, leiratokkal és rendeletekkel foglalkoztunk, hanem ismertettük a hazai tanügyi lapokat, különös figyelemmel tárgyaltuk a Néptanítók Lapjában megjelent cikkeket és gyakorlati tanításokat.

A tantestület teljes számban vett részt a *Jung Miklós*, tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő rendezésében Sopronban 1942. november 21-én tartott pedagógiai szemináriumon, ahol *Tompa Géza* a leventenevelésről értekezett, *Gats Sándor* pedig az új tanterv III. kötetét ismertette. Mindkettő komoly munkát végzett.

Iskolavizsgálat. *Jung Miklós* tan. tanácsos, kir. tanfelügyelő február 22—26-ig, öt napon át látogatta iskolánk minden osztályát. — Az egyházmegyei iskola-vizsgálóbizottság képviselőjében *Hanzmann Károly* lelkész és *Kisfaludy Károly* ny. ig.-tanító április és május havában tartotta meg rendes évi vizsgálatát. — *Dr. Stange Károly*, a göttingeni egyetem teológiai tanára, április 2-án látogatta meg iskolánk néhány osztályát.

Mind a világi, mind az egyházi látogatók az iskolai belső és külső rendről és az osztályokban folyó munkáról, valamint a ta-

pasztalt eredményről meglelégedéssel és elismeréssel nyilatkoz-
tak. — Az igazgató többször látogatta meg az osztályokat,
átnézte a füzeteket, naplókat, figyelte és irányította az ott folyó
munkát.

Hospitálás. A soproni evang. tanítóképző-intézet növen-
dékei ebben az iskolaévben is meglátogatták iskolánk osztályait
és ott egyrészt az osztálytanítók, vagy *Somogyi Béla* képezdei
gyak. isk. tanár mintatanításait hallgatták, másrészt ők is tanít-
tottak magyar és német nyelven. Hisszük, hogy a látottak és
tapasztaltak is hozzájárultak a tanítójelöltek gyakorlati irányú
kiképzéséhez.

Egészségi állapot. A tanulók egészségi állapota kielégítő
volt. Csak szörványosan fordult elő ragályos betegség.

A városi tisztiorvosok megtartották ősszel a szokásos szem-
vizsgálatot, télen a diftéria elleni oltásokat és tavasszal a himlő
elleni újraoltást.

Az állami ingyencukorakcióból 45 vérszegény tanulónk ka-
pott a télen át havonta 1—1 kg ingyencukrot. Tanácsos volna
ezt a segílyt legalább háromszor annyi gyermeknek juttatni.
Sok szegény gyermek egészségét lehetne így feljavítani!

Gyermekeink egészségének védelmében *iskolaorvosunk, dr.
Patthy Imre* a következőket közli:

A tanév folyamán az összes tanulókat négy alkalommal vizs-
gáltam át, külön a hajzat, a test és a ruházat tisztasága szem-
pontjából. Oly esetben, amikor e tekintetben a szép szó nem hasz-
nált, jelentést tettem a városi tisztii főorvosnak. A vizsgálatok
alkalmával kitént, hogy sok tanulónak rossz a foga. Ezen az is-
kolai fogászat felállításával lehetne segíteni. Több esetben ge-
rincferdülést, ill. lábboltozatsüllyedést állapítottam meg. A güm-
mőkór felkutatása, ill. megelőzésére 260 esetben történt a Pir-
quet-féle oltás; ennek nyomán mintegy 100 esetben röntgen-
vizsgálatra került sor, melynek eredményéről értesítettük a
szülőket. Szemvizsgálatot minden tanulónál végeztünk, így igen
sok gyermek kapott szemüveget.

Kérem a szülőket, hogy az időnként hozzájuk intézett is-
kolaorvosi értesítéseket ne vegyék kellemetlenkedő zaklatásnak,
hanem a tanulók iránti szeretet és segíteni akarás megnyilvánu-
lásának. Az egészség nagy kincs; ennek legfontosabb előfeltétele
a tisztaság. Ezért minden szülő kötelessége gyermeke tisztasá-

gáról gondoskodni. Ez kötelessége a tanulótársak egészsége érdekében is. Felhívom a figyelmet a hajzat fokozottabb tisztántartására. Főleg a hosszabb haját viselő leányoknál vannak e tekintetben hiányosságok. A tisztaság egészség! Ezt ne feledjük!

A tantestület egészségi állapota az elmúlt évben jónak mondható. A legtöbb tanító egy napot sem mulasztott. Legtöbb betegszabadságra és helyettesítésre szorult *Nitschinger János*, aki 1942. május 20-án háromhavi betegszabadságot kért és kapott, szept. 5-én pedig orvosi tanácsra újból három hónapra volt kénytelen visszavonulni egészségének helyreállítása végett. Nov. 24-én állt munkába és átvette a németnyelvű IV. leányosztályt. De szervezete nem bírta a tanítással járó megfeszítő idegmunkát. Dec. 1—10-ig és még inkább később dec. 20-tól január 24-ig a miniszterileg elrendelt hosszú szénszünetben kies lövéri lakásának csendjében keresett és talált erősödést. Azóta megszakítás nélkül vezette osztályát. — *Felkl Irén* is hosszabb ideig tartó szabadságot volt kénytelen igénybe venni. Paula nővére, kívül élete minden örömét és bánatát megosztotta, súlyos betegségben szenvedett. A hónapokig tartó ápolás, virrasztás, lelki fájdalom és a fárasztó osztályvezetés legyengítette kartársnőnket is. Nagyobb baj megelőzése céljából a megerőltető iskolai munka kikapcsolására volt szüksége. Háromheti szünet után ismét átvette osztályát. Távolléte alatt felváltva helyettesítettünk osztályában. — A tanév vége felé *Berecz Zoltánné* érezte erejének gyöngülését és idegeinek kimerülését. Egészségének helyreállítása céljából május 17-től a tanév végéig betegszabadságért folyamodott, amit meg is kapott. — Egy hétnél rövidebb ideig tartó betegség miatt mulasztott *Friedrich Árpád*, *Egész Margit*, *Pantzer Gertrud*. *Tompa Géza* és *Kindler Mihály*. — Egyéb akadály vagy elfoglaltság miatt helyettesítettünk *Berecz Zoltánné* osztályában 8 napig, *Szij Ella* osztályában 5 napig és *Kindler Mihálynál* 7 napig.

Tanulóink mulasztása az elmúlt tanévben háborús méreteket öltött. Nagy bajt okozott a cipőhiány. A várostól, sajnos, csak január hóban kapták szegény tanulóink az új lábbelit. A felső osztályos tanulók gyakran a családban a kenyérkeresetben segítettek. De voltak közönyös szülők is, akik nem törődtek azaz, hogy gyermekeik eleget tesznek-e iskolázási kötelezettségüknek vagy sem. Ezzel megnehezítették gyermekeiknek, hogy az

élet küzdelméhez oly fontos tudás alapját sajátítsák el. Ezek a tanulók tehertétel gyanánt visszamaradnak ugyanabban az osztályban. A büntető hatóság eljárása a legtöbb esetben későn indult meg.

Vallásos nevelés.

Romboló háború dúl világszerte. A fegyverek háborúja és a lelkek háborúja. Rombol tekintélyt, tisztességet, lelkiismeretességet. Terjed a gond, a durvaság, a szeretetlenség.

Ebben az izgatott világban egyetlen megnyugtató, felüdítő oázis a hit. Mennyi munka, gond, izgalom nehezedik a család lelkére: az anyára — a mostani háborús nehézségek közt! Az ellátás, a beszerzés, a munka végzése, az itthoniak és távollevők lelki gondozása mind gyöngé vállait terheli. S milyen különbséget látunk köztük! Míg az egyik anya már haragos indulattal ébred, rosszkedvvel végzi teendőit, családjá gondozását, majd este keserűséggel, istenkáromlással keres pihenést, addig a másik már korán buzgón lát munkához, övéit fárasztó utánjárással és anyai jóindulattal ellátja, ahogy lehet, bármilyen csapásra újból felegyenesedik, este pedig fáradtan, de bizakodással és nyugodt lelkiismerettel hajtja álomra fejét. Utóbbinak mi ad ily csodálatos erőt? Istenbe vetett ingathatatlan hite! Hite, hogy a költő szerint „övéit el nem hagyja, ki mindnyájunk édesatyja”.

Ezt a megnyugtató bizakodást ébresztő hitet akarjuk gyermekeink és szüleik szívébe vetni. Ezt akarjuk meggyökereztetni vallástanítással, templombajárással, szeretetmunkával, egyházi vonatkozású fogalmazványokkal, a tanterem képeivel. Ezt célozza iskolánk szelleme is: Minden tanításunkban arra törekszünk, hogy azt evangélikus szellem hassa át, hogy a gyermek érezze Isten közellétét, aki előbb-utóbb lesújt a bűnösökre és megsegíti a hívőket.

Nem a hittan anyaga, a betű, a szöveg fontos, hanem, hogy tanulóink szívébe véssük Isten ígését, hogy e szerint éljenek jó és balsorsban egyaránt. E célból buzdítjuk tanulóinkat egymás támogatására, szeretettel gyűjtünk hős honvédeink részére, eljárunk tanítványainkkal a temetőbe, gondozzuk a tanítói és hősi sírokat és virágokat helyezünk oda. Ez kegyeletápolás, szívnemesítés, gyakorlati vallástanítás.

Hazafias nevelés.

Az utolsó években a megszállott magyar területek egy része ismét visszakерült az anyaországhoz. Ezekkel együtt nagyobb-számú kisebbség is visszatért. Ezeket a 20 éves idegen uralom alatt minden eszközzel fellázították a magyarság ellen. Felhasználtak minden alkalmat, hogy a népünk iránti rokonszenv legkisebb nyomát is eltüntessék az emberek lelkéből. Egyes kisebbségekben a faji öntudat határtalan növelésével kívánták a magyar nemzettel való együttműködést megnehezíteni. Ezért sok kisebbségi vidéken nincs meg az egyetértés és jóindulat a különböző nyelvű lakosok közt.

Az iskola kötelessége ezeket az elleniétéket elsimítani és jó szomszédi viszonyt teremteni. A gyermekek útján a szülőket kell meggyőzni, hogy Magyarországbán a különféle nemzetiségek mindig békés otthonra találtak. Megtartották nyelvüket, szokásaikat, megvagyonosodtak és a nemzet minden jogában osztoztak. Ha voltak nagyobb súrlódások, ellentétek, ezeket a Habsburgok nemzetellenes politikája idézte elő. A magyar nép és a mindenkori magyar kormány megértést tanusított a haza minden polgárával. Ezt legjobban bizonyítja, hogy amíg más országban a nyelvi szigetek eltűntek, beleolvadtak annak a nemzetnek nyelvébe, testébe, addig hazánkban minden vidéken vannak évszázados nyelvszigetek teljes nagyságukban, még Budapest közvetlen szomszédságában is. Stájerországban pl. eltűntették, beleolvastották az ott letelepített horvátokat, nálunk Magyarországbán a nyugati határszélen végig található a mai napig. Együttműködésre, közös érdekeink védelmére neveljük tehát ifjúságunkat.

A magyar nemzet ezeréves történetét harc és küzdelem jellemzi. Az egyik kezében kereszt, a másikban kard. A kereszt a művelődés, a kultúra jelképe, a kard a helytállás, a hősiesség szimbóluma, a kereszt védelme. Kevés nép áldozott hazájáért a kereszt és Európa védelmében annyi drága vért, mint a magyar. Minden időben akadtak bátor, derék honfiak és honleányok, kik a haza oltárán áldozták fel életüket és vérüket. És ezeknek a hős elődöknek katonai erényei ékesítik a mai Magyarország hős honvédeit is. Akár a régi határok visszaszerzésében, akár a távoli kelet vészvivarában, mindenütt a mult hőseinek méltó utódainak bizonyultak.

Sopron évszázadok óta a kétnyelvű polgárok megértő, békés otthona volt. A nyelv sohasem képezett válaszfalat. Testvéri jóindulattal segítették egymást, akár magyar, akár német volt az anyanyelvük. A haza védelmében pedig mint hű bajtársak vérrelvassal küzdöttek egymás mellett. Kövessük őseinket a megértésben, a munkában és ne engedjük, hogy éket verjenek évszázados példás testvéri együttélésünkbe.

Ezt vetjük hazafias lelkesedéssel gyermekeink szívébe, hogy ott egyszer hasonló tette serkentsen, hogy szülőföldjét és hazáját mindenki szeresse és becsülje.

A tanító egyéniségétől függ ennek a tanításnak az eredménye. — A vallásos és hazafias nevelés szolgálatában álltak még az egyéb iskolai ünnepségek, a színelőadások, a gyermekkar, az ifjúsági vöröskereszt, a jótékonysági gyűjtések a különféle rendezések, mint p. o. az Anyák napja, a Madarak és fák napja stb.

Iskolai ünnepélyek és rendezések. Külön ünnepi istentiszteleten vettünk részt: október 6-án, az aradi vértanúk gyásznapiján; október 31-én, a reformáció emléknapján és december 6-án, a Kormányzó Úr Ófömlétsága névnapján. — Októberben és májusban rendbehoztuk és virágokkal díszítettük a soproni ev. temetőben a tanítósirokat és a gondjainkra bízott 51 hősi sírt a sopronbánfalvi temetőben. — December 14-én a városházán rendezett népszavazási emlékünnepen jelentünk meg. — December 21-én délután 2 órakor tartotta meg karácsonyfaünnepélyét az Evangélikus Nőegylet a templomban, utána pedig kiosztást a vizsgáteremben. — December 20-án, 26-án és 27-én a tanulóifjúság az Ifj. Vöröskereszt Egylettel karöltve karácsonyi színdarabot adott elő az Ifj. Egyesületben. Főrendező ebben az évben vitéz *Felkay Sándor* volt. — Március 15-én hazafias ünnepélyt rendeztünk, az ünnepi beszédet *Tompa Géza* tartotta. — Május 31-én a Berzsényi Dániel cserkészapródcsapat rendezett ünnepélyt az újoncavatás alkalmával. — Május 9-én iskolánkból 100 tanuló szerepelt *Amminger Kálmán* vezetése mellett a Vasutas Sportpályán rendezett „Éneklő ifjúság” nevű dalosversenyen, ahol a mi csoportunk tetszést aratott. — Május 16-án megtartottuk az Anyák napját, mely alkalommal *Nitschinger János* tartotta az ünnepi beszédet. — Május 27-én tartottuk a Madarak és fák napját. — Június 4-én megemlékeztünk az áldatlan trianoni békeparancsról.

Az Ifjúsági Vöröskereszt Egyletnek ebben a tanévben 56

tagja volt. Összejöveleteit hetenként egyszer, kedden délután tartotta két csoportban *dr. Trostl Rezsőné* és *Szij Ella* tanítónők vezetése alatt. Jó időben séta és tornagyakorlat volt a délutánok programja. Később kézimunkával, olvasással és társasjátékkal foglalkoztak. A karácsonyi ünnepély és Anyák napja tiszta jövedelmét szegény tanulók segélyezésére fordították. Az egyesület működését május végén kirándulással kapcsolatban fejezte be.

A tanulóifjúság a jótékonyság szolgálatában. Népiskolánkban évente csak két gyűjtést engedélyezünk: egyet ősszel és egyet tavasszal. Ennek legnagyobb részét az ínségalapnak juttatjuk, amiből szegény tanulóinknak tanszert, cipőtalpat és ruhát szerzünk. Égi áldás ez szűkölködő gyermekeinknek!

A karácsonyi gyermekszínelőadás tiszta jövedelmét következőképpen osztottuk fel: Tanulóink ínségalapjának 60 P, Segélyegyletünknek 50 P, a rendelkezési alapnak 41'84 P. — A novemberi iskolai gyűjtés eredménye 656'83 P. Ebből jutott az ínségalapnak 400 P, Segélyegyletünknek 150 P és a rendelkezési alapnak 106'83 P. — A május havi gyűjtés eredménye 549'64 P. Ebből kapott az ínségalap 330 P-t, a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap 120 P-t, a G. A. Gyámintézet 70 P-t és a rendelkezési alap 29'64 P-t.

Katonáink részére osztályainkban gyűjtöttünk: Karácsonykor: 156'04 P készpénz, 80 drb. nagy gyertya, 31 drb. kis gyertya, 30 drb. karácsonyfa gyertya, 59 drb. szappan, 6770 drb. cigaretta, 69 csomag dohány, 1 doboz szivarkahüvely, 29 csomag cigarettapapír, 1 cigarettatöltő, 1 szivar, 900 doboz gyufa, 12 drb. kisgyújtó, 5 drb. öngyújtó, 1 szipka, 2 cigarettatárca, 25 doboz cipőpaszta, 2 doboz Kalodont, 5 üveg sósborszesz, 1 fésű, 1 tükör, 13 ceruza, levélpapír és levelezőlapok, 26 könyv, 7 kg 30 dkg száraz sütemény, 1 püspökkenyér, 6 kg alma, 1 rúd frankkávét; — májusban: 3430 cigaretta, 26 nagy csomag gyufa, 42 nagy gyertya, 18 drb. szappan. Amit pedig gyermekeink virág helyett a vizsgára hoznak, azt jövőévi értesítőnkben nyugtázzuk.

Ezenkívül sebesült katonáinknak a kórházakban szellemi táplálékkal való ellátására tanulóink 273 drb. Nemzeti Könyvtár-féle füzet árát (à 30 f), összesen 81'90 P-t küldtek a Nemzeti Könyvtár Bajtársi Szolgálatnak.

A **tanítótestület** is a hazafias áldozatkészség szép példáját mutatta: 15 tanító belépett a Soproni Magyar Szövetségbe alapító tagnak és felajánlott 100—100 pengőt. A Főméltóságú Asz-

szony felhívására pedig tantestületünk egyhangúlag megszavazta havi törzsfizetésének 5%-át, összesen 310 P-t.

A **Soproni Magyar Férfidalkör** is támogatót minket hazafias nevelői munkánkban, midőn december 14-én a városi zeneiskolában tartott népszavazási ünnepen az idén 11 német anyanyelvű tanulónak jutalomkönyvet adott a magyar nyelvben tanúsított szép előmenetelükért.

A jutalomkönyvekkel kitüntetett tanulók a következők: Tschürtz Antal, Karner Terézia, Schrödl Terézia V. oszt., Schuh Mátyás VI. oszt., Fiedler Gyula, Lang János, Arthofer Paula, Eszler Margit VII. oszt. és Holndonner Lajos, Lőrinc István és Horváth Erzsébet VIII. oszt. tanulók.

Értelmi nevelés.

Az új tanterv szerint a népiskola feladata, hogy az ifjú nemzedéket helytállásra, önállóságra, további tanulmányokra képessé tegye. Ez az elgondolás helyes, időszerű, célkitűzése nyugateurópai. Kultúrállamok szelleme nyilvánul abban is, hogy a népiskolákat VIII. osztályossá kell fejleszteni, kiépíteni. Sajnos, a kivitelben nem az a szellem érvényesül. Eddig évtizedes felvilágosító harc után elértük, hogy hazánkban nagy többségben betartották a 9—10 hónapos tankötelezettséget az I—VI. osztályokban. Az 1941-es tanterv ezt az óriási horderejű eredményt figyelmen kívül hagyja és az V—VIII. osztályig megelégszik hat havi szorgalmi idővel is. Ezzel az V—VI. osztályokban a nagy küzdelmek árán 9—10 hónapra fejlesztett szorgalmi időt is visszafejlesztí, s így az V—VIII. osztályokban az oktatási eredményt csökkenti. Ifjúságunk, jövő nemzedékünk szellemi fejlesztése azt kívánta volna, hogy az I—VI. osztályokig a szorgalmi időhöz ne nyúljanak, az maradjon szeptembertől júniusig. A VII—VIII. osztályokban pedig legalább héthónapos legyen a szorgalmi idő. Így biztosíthatnánk a jövő nemzedéknek oly szellemi felszerelést, mely a népek versenyében az életben való helytállásra képesíti.

Mi iskolánknál az elmúlt tanévben igazodtunk ehhez az elvhez. Csak a német- és kétnyelvű VII—VIII. osztályokban rövidítettük meg a tanítási időt a háborús nehézségek, munkahiány miatt, a többi hat osztályban megszakítás nélkül 10 hónapig tanítottunk.

Nagyobb nehézséget képezett az eredményes munka szempontjából a miniszteri engedéllyel tavaly létesített három tagozat: a magyar, német és kétnyelvű tagozat, mindegyik 8 osztállyal. Eddig Sopron néprajzi adottsága folytán magyar és kétnyelvű osztályokkal dolgoztunk, amelyek szépen beváltak. A magyar osztályokban is tanítottuk a német nyelvet, a kétnyelvű osztályokban pedig mindkét nyelvet gyakoroltuk egyenlő mértékben. Ennek eredménye a gyakorlatban jól bevált. Tanulóink — iskolánk teljes osztottsága folytán — elsajátították a magyar és német nyelvet, ami városunkban életszükséglet. Most mind a három tagozatban kombinált osztályokkal küzdünk, küzdünk ama nemes törekvéssel, hogy népiskolánk jó hírnevét megőrizzük.

Hogy mindkét nyelvben biztosabb alapot rakhassunk, az alsó osztályokban nagyobb heti óraszámmal dolgozunk. Így az I. osztályban heti 21 óra helyett 24, a II. osztályban 23 óra helyett 26, a II.-ban 26 óra helyett 28 és a IV.-ben 27 óra helyett heti 30 órát tartunk. Tehát többet az előírt óraszámnál!

Az értelmi nevelés szolgálatában áll a **továbbképző iskola**, mely az idén 1 fiú- és 1 leányosztályból állott. A fiúosztályban *Wallentin Sámuel*, a leányosztályban *Lagler József* tanított.

Ezt a célt szolgálta a **kislétszámú (kisegítő)** osztály is, mely a lefolyt tanévben kisebb megszakításokkal működött, mert az osztály vezetője a bevonulások miatt kétszer normális osztályban nyert rövidebb ideig beosztást. Az igazgató a tanítói kar javaslatára az első évfolyamba 3 fiút, 2 leányt, a másodikba 4 fiút és a harmadikba 1 fiút és 1 leányt utalt át. A kisegítő osztály vezetője ez évben is *Pantzer Gertrud* kisegítő okl. tanítónő volt.

Nyelvtanfolyam. A németnyelvű tanfolyamot az idén is *Mühl Alfréd* vezette. A tanfolyamon 20—25 magyar anyanyelvű, a német nyelvben járatlan gyermek vett részt, heti 4 órában. A gyermekek a folyó tanévben is örömmel látogatták a német órákat, melyeken játszva sajátították el a „Der, die das“ nehéz tudományát.

Iskolakert. Felső osztályaink tanulói az őszi és tavaszi hónapokban az iskolakertben nyertek gyakorlati gazdasági képzést. Gyakorlótérnek használjuk néhai *Schranz Mihály* ny. igazgató-tanító lövérkertjének egy részét, aki ezt a szépfekvésű, 1 katasztrális hold nagyságú kertet az egyházközségnek hagyó-

mányozta iskolai célokra. Itt zöldség-, virág-, napraforgótermelés, s egyéb kerti munkákra, valamint faápolásra oktadjuk tanítványainkat.

Tanítói és ifjúsági könyvtár. A tanítói könyvtárt a lefolyt tanévben is *Gats Sándor*, az ifjúsági könyvtárt pedig *Lagler József* kezelte. Az ifjúsági könyvtárban jelenleg 702 magyar és 781 német, összesen 1483 kötet van. A tanulóifjúság ezt a könyvtárt a IV. osztálytól felfelé szorgalmasan használja. A tanítói könyvtár állománya 1586 kötet. Ebből van 1586 pedagógiai, 626 egyéb tudományos és 395 szépirodalmi mű. Multévi szaporulat 11 kötet. A Schranz-féle könyvtárban van 531 kötet, és pedig 141 pedagógiai, 390 egyéb tudományos és 27 évfolyam Kosmos folyóirat, valamint 86 drb. különféle tankönyv. Kérjük iskolánk barátait, hogy könyvtárunkat ajándékkönyvekkel gyarapítani szíveskedjenek.

A lefolyt tanévben a következő folyóiratokat járattuk: Evangélikus Népiskola, Evangélikus Élet, Keresztyén Igazság, Református Tanítók Lapja, Harangszó, Kis Harangszó, Hivatalos Közlöny, Néptanítók Lapja, Növényvédelem, Soproni Szemle, A Népiskola Ünnepei.

Az iskola leltára. Vétel útján szereztünk 24 pedagógiai könyvet. A VKM. úrtól kaptuk a következő taneszközöket: 2 címer, 4 Himnusz tábla, 3 Szózat, 6 Hiszekegy tábla, 16 történelmi falikép, 36 Balogh-féle szemléltető kép, 2 Magyarország pol. térképe, 2 Magyarország hegy- és vízrajza, 2 Európa térképe, 2 Földképe féltékékben és 1 földgömb. — A gyülekezet vett az egyik osztály részére új cserépkályhát, csináltatott 2 új húzós táblát, javíttatta a régi táblákat és padokat és vásárolt szegény tanulók részére tankönyveket. Ezen áldozatkészségért ehelyütt is köszönetet mondok.

Esztétikai nevelés.

Célja: a gyermek ízlését, szépérzékét fejleszteni. A gyermek vege észre a szépet, találjon örömet benne és kövesse.

Ennek a célnak elérésében fontos nevelési eszköz az iskola-épület, az udvar, a tanterem gondozottsága, tisztántartása, valamint a tanulók munkáinak rendje és csínossága. Ennek nagy figyelmet szenteltünk az idén is.

A tantermeket élő virágokkal, szemléltető- és egyéb képek

ízléses elrendezése által akarjuk barátságossá tenni, hogy tanító és tanuló jól érezze magát ott és hogy a tanulók példát lássanak, hogy lehet egy különben rideg termet kevés költséggel kedvessé, barátságossá tenni.

A szépírás, rajz és kézimunka különösen alkalmas a szép iránti érzék fejlesztésére. Mindegyikre nagy súlyt helyeztünk ebben az évben is. Csak a kézimunka anyagbeszerzési nehézsége kényszerített szerényebb keretek közti munkakifejtésre.

Gyermekkar. *Amminger Kálmán* énektanító az iskola jó-hallású és jóhangú gyermekeiből a lefolyt tanévben is gyermekkart állított össze, amely mind a templomban, mind különféle iskolai ünnepélyeken sikerrel szerepelt.

Szlőjdtanfolyam. Ebbeli berendezésünk és felszerelésünk a Deáktéri iskola alagsorában van elhelyezve. Itt a katonai kórház tette lehetetlenné működésünket, a Központi iskolában pedig már nem rendelkezünk alkalmas helyiséggel, ennél fogva a szlőjdtanfolyam idén elmaradt.

Testnevelés.

A rómaiak azt tartották: Ép testben ép lélek. Ez a mondas sok igazságot rejt magában. Csak az az ember állja a harcot az élet minden terén, ki szellemi képességein kívül egészséges szervezettel is rendelkezik. Kétszeres fontosságú ez háború esetén! Hány derék harcos vesztette el életét az orosz harctéren, mert szervezete, izmai, idegei kimerültek! A testnevelés tehát elsősorban hazafias kötelesség.

Számos szegény család gyermeke a hiányos háborús táplálkozás és a rosszul szellőzött szobában való hosszú téli tartózkodás folytán sápadt, vézna. Ez is figyelmeztet a friss levegőn végzendő rendszeres testnevelésre.

A testnevelésnek nagy etikai értéke is van: szilárdítja a jellemet és acélozza az akaratot, tehát növeli az ember értékét. Ezért fordítottunk nagy gondot a testnevelésre.

Szép tornatermünk ez évben sebesült honvédek otthona volt. Nélkülöztük a Deáktéri iskola csendes, tágas, szabadgyakorlatoknak ideális udvarát is. A tél elmúltával a Központi iskola udvarán felváltva sorakoztattuk fel osztályainkat tornához. Örömmel végezték a gyakorlatokat. Utána kipirult arccal, testben és lélekben megerősödve engedték át a teret a következő

osztálynak. Jó időben egyes osztályok a közeli Bécsi-dombrándultak és annak kies lejtőin verőfényben gyűjtöttek erőt a fejlődő szervezetnek.

A testnevelés legfontosabb eszközei a testgyakorlás mellett az iskolafürdő, a játékok, versenyek, menetelések, a kirándulások és a cserkészlet.

Iskolafürdő. Tüzelőanyaghiány miatt a téli hónapokban nem részesíthettük gyermekeinket annyiszor a fürdés áldásaiban, ahányszor szeretttük volna. Csak tavasz felé, midőn nagyobb mennyiségű szénre tettünk szert, rendeztünk gyakrabban fürdést. Tanítványaink jókedvvel élvezték a meleg víz, a zuhanyozás, szappanozás, masszírozás jótéteményeit. El is értük, hogy tanulóink 70%-a vett részt a közös fürdésben.

Játékok, kirándulások. A gyermek legtermészetesebb és legkedvesebb testgyakorlása és egyszersmind szórakozása a játék. Az iskola komoly munkája mellett nagyon szépen megfér a játék is. Sőt arra van hivatva, hogy a rendszeres, testet, lelket igénybe vevő iskolai munkába minél több derűt, változatosságot és szellemi pihenést hozzon. A Deáktéri iskola átengedése folytán a Központi iskola udvara bizony szűknek bizonyult annyi vidáman játszó tanulónak.

Minden osztálytanító köteles tanítványait hetenként legalább egyszer a délutáni órákban sétára vagy kirándulásra vinni. Ezenkívül a felsőbb osztályok évenként legalább egyszer egésznapos kirándulást is szoktak rendezni Sopron szép környékére.

Egész Margit és Ziermann Márta a tavalyi tanév befejezése után osztályaikkal 8 napig a Balaton mellett voltak testet-lelket üdítő kiránduláson.

383. Berzsenyi Dániel kiscserkészcsapat. *Gottschling Károly* parancsnok jelentése: Az 1942. év nyarán táborozás helyett csak több egésznapos kirándulást rendeztünk a környékre. Más-más forrásnál, erdőtisztáson ütöttük fel tanyánkat és versenyl kacagtunk, daloltunk a madarakkal. A tanév megkezdésével elbúcsúztattuk a távozó kiscserkészeket és kezet szorítottunk a jelentkező 18 újonccal. A rendes foglalkozási anyagon mese, dal, játékon kívül, megemlékeztünk október 31-én a reformációról, november 14-én Horthy Miklós budapesti bevonulásáról, december 6-án a Kormányzó Úr névünnepeyeről, december 13-án a soproni népszavazásról. December 19-én karácsonyi estét rendeztünk. A tanítási szünet miatt januárban nem tartottunk

összejövetelet. A napsütéses tavasz elősegítette, hogy heti összejöveteleinket a szabadban tölthettük. A tanteremben megtartott összejöveteleinken soron kívül megemlékeztünk Mátyás királyról, Berzseny: Dánielről, az édesanya gondoskodó szeretetéről, az otrantói csatáról, a folyó és mult világháború hőseiről. Május 30-án résztvettünk a városi nagy cserkészszemlén. Akkor avattuk fel újoncainkat is.

Szegény tanulók segélyezése.

Sopron szab. kir. város a főispáni akcióból juttatott szegény tanulóinknak 90 pár új cipőt, 27 pár használt cipőt, 58 új fiúöltönyt, 2 kis fiúnadrágot, 24 új leányruhát, 15 új blúzt és használt aljat, 13 használt rakott aljat, 100 használt kis hálóinget és 19 pár használt harisnyát 8.884 P értékben. 180 tanuló kapott 3 hónapig naponta 2 dl tejet és 60 tanuló kapott 2 hónapon át népkonyhai ebédet 3385 P értékben. A város által nyújtott segélyek pénzbeli értéke 12.269 P.

Az egyházközség iskolánk napközi otthonának fenntartásához 200 P-vel járult.

Az Evangélikus Nőegylet az iskola jötevői sorában mindig az elsők között foglalt helyet. Így volt az idén is. Ősszel gyorssegélyként adott 4 használt fiúöltönyt, 3 leventeinget és 2 leventesapkát, karácsonykor: 25 leányruhát és 15 fiúruhát, majd 12 törülközőt és 8 drb szappant adományozott iskolánkknak, ill. szegény tanulóinknak. Szegény konfirmandusoknak szerzett ruhát. Összesen 1.956 P-t fordított tanulóink segélyezésére.

A helyi Gyámintézeti Nőegylet szegény konfirmandusoknak adott 4 német Bibliát és 11 magyar Újtestamentumot 97'90 pengő értékben.

Az Evangélikus Leányegylet juttatott 11 szegény leánytanulónak új leányruhát 200 P értékben.

A „MANSZ“ 16 tanulóknak adományozott cipőt vagy ruhafélét 800 P értékben.

Az Áll. Leánygimnázium Vöröskereszt Egylete karácsonykor 4 leányt megajándékozott ruhafélével 200 P értékben.

A magyar kir. belügyminiszter úr a soproni tiszti főorvosi hivatal útján decembertől áprilisig 45 szegény és gyengeszervezetű tanulóknak engedélyezett havi 1—1 kg ingyencukrot 243 P értékben.

Népiskolai inségalap. Készpénzadományok: Fritz Matild 4 P, Prickler János 25 P, Hamar Gyula 10 P, Sümeghy József 15 P, Unger Pál 20 P, özv. Gravatschné 3 P, nemes Kniep János 70 P, a reformációi vallásos est offertórium 10'03 P, őszi iskolai gyűjtésből 400 P, a karácsonyi gyermek-színlelőadás jövedelméből 60 P, a virágvasárnapi vallásos est offertórium 30 P, Schranz Mihály és Emma alapítvány jövedelme 446'83 P. Hozzáadva 1231'63 P készpénzmaradványt az 1941—42. tanévről, rendelkezésünkre állott összesen 2325'49 P. Ebből az összegből a tanév folyamán kiadtunk ruhafélékre, cipőtalpalásra, irkákra, írószerekre stb.-re 2163'59 P-t. Készpénzmaradvány 1943. május 23-án 161'90 P. (A részletes elszámolást lásd a konventi pénztárban.)

Adományok az osztályokban: Használt cipőt vagy ruhát adományoztak:

I. kétnyelvű vegyesosztály: Özv. Rajcsányi Gézáné: 3 kis ing, 1 fürdőnadrág.

III. magyar vegyesosztály: Buthi Sándor: 1 pár cipő. Miletits Judit: 1 ruha.

IV. magyar vegyesosztály: A katonáknak hozott sok értékes adományon kívül az egész osztály 10'40 P-t szegény tanulóknak; Steiner Károly: 1 pár cipő.

IV. kétnyelvű vegyesosztály külön gyűjtése a katonáknak 430 cigaretta.

V—VI. kétnyelvű II. osztály: Zergényi Pál dr.: 1 pár cipő, 1 pár harisnya; Karner Lajos: 1 pár cipő; Gats Sándor: 1 öltözet ruha, 1 pár cipő.

Bírságpénzekből a lefolyt tanévben június hó 1-ig befolyt 139 P, maradvány a múlt tanévről 25'82 P, összesen 164'82 P. A bírságpénzekből ruhaneműt veszünk a szegény tanulóknak és a tanév végén a közigazgatási bizottságnak számolunk el.

A kölcsönkönyvtár állományából a tanév elején 245 darabot kellett selejtezni. Beszereztünk a tanév folyamán 107 könyvet, úgyhogy a könyvtár jelenleg 2498 kötetből áll és a lefolyt tanévben 446 tanulót láttunk el ingyenkönyvekkel. A lefolyt évben 460 P értékben vettünk ingyenkönyveket. A kölcsönkönyvtár könyveinek értéke 5000 P.

A Dr. Zergényi Jenő-alapítvány kamataiból 4 jómagaviseletű és jóelőmenetelű szegény tanuló kap a tanév végén egyenként 20 P-t. Az osztóbizottság folyó évi május hó 21-én tartott ülésén az 1942/43. tanévre ezen alap kamatait Karner Teréz V., Galambos Ibolya, Zeberer Zsófia VI. és Holndonner Hermann VII. osztályú tanulóknak ítélte oda.

A 18-as Honvédek Bajtársi Köre a vitéz Takách Jenő-alapítvány kamataiból 17 P-t Timár Oszkár V. oszt. tanulónak juttatott.

A néhai Ihász Lajos-féle alapítványból Arthofer Paula VII. oszt. tanuló a magyar nyelvben és történelemben tanúsított szorgalmáért 100 P jutalomban részesült.

Egy-egy leánykaruha átalakítását ingyen a következő soproni szabónők vállalták: Bs Schaden Mancsi, Halwax Károlyné, Horváth Ferencné, Leitgeeb Jánosné, Liebermann Mária, Mühl Ernőné és Tompos Gáborné. — A nagy hótömegeknek iskolaudvarunkból való elfuvarozásában a következő gyülekezeti tagok voltak segítségünkre: Grosz Samu, Szt. Mihály-u. 35; Holzmann Lajos, Balfi-u. 66; Lenk Samu, Győri-u. 12; Trackl Pál, Pozsonyi-u. 24 és Unger Lajos, Rákóczi-u. 23.

Az inséges tanulók segélyezésére fordított természetbeni adományok értéke a segélyezés céljaira befolyt készpénzzel együtt a fenti kimutatás szerint tehát 18.704 pengő.

Rövidebbre szabott jelentésem végére értem. Hü képet igyekeztem nyújtani az iskolánkkal kapcsolatos minden lényegesebb jelenségről. A gátló körülményekről épúgy, mint az áldozatos szeretetről, mely nemes szívekből sugárzott felénk és életető verőfényt árasztott a háborús hideg könyörtelenségben élő szülőkre és gyermekekre.

Így Sopron város vezetősége — a főispán, polgármesterné és kir. tanfelügyelő buzgólkodására — gondoskodott cipőről, ruháról, tejről és meleg ebédről. Ugyancsak nagy áldozatkészséggel támogattak egyházközségünk részéről. Az Evang. Nőegylet a tőle megszokott anyai gondoskodással mindenkor készségesen segített szegény tanulóinkon. Hasonlóan cselekedett az Evang. Leányegylet is. Magánosok is jószívvel siettek segítségünkre, hogy sikeresen megküzdjünk a nyomor és a közöny ellen.

Hálás szívvel mondok köszönetet e helyen is mindazoknak, akik nehéz munkánkban anyagilag és erkölcsileg támogattak.

Egyúttal kérem, legyenek a jövőben is népiskolánk jötevői. Árasszanak a jövőben is meleg napsugarat virágos kertünkbe, hogy apró embercsemetéink el ne sorvadjanak és ne érje lelkiüket a háború mételyező áramlata.

Háborús, izgalmas évünk volt, tele gonddal, küzdelemmel. De a Mindenható megővta iskolánkat és annak tanítóit és tanulóit. Hála és dicsőség Néki!

De amint a fagyos tél után az egész természet feszült vágyakozással várja az új életet fakasztó napfényt, úgy sóvárog lelkünk a háború dermesztő hidegében a béke új életet nyújtó szebb jövő után. Adja a Mindenható, hogy mielőbb a béke harsonája hirdesse a megváltó szöveget: Dicsőség a mennyben Istennek, a földön békesség!

Sopron, 1943. június hó 5-én.

Polster Rezső

igazgató.

Tájékoztató az 1943—44. iskolai évre.

A jövő tanévre a beiratásokat szeptember 1-én és 2-án délelőtt 8—12-ig tartjuk a vizsgateremben. Szeptember 4-én délelőtt 9 órakor ünnepélyes évnyitó istentisztelet lesz. A rendes oktatás szeptember 6-án kezdődik.

Tanköteles minden 6—15 éves gyermek. Az I. osztályba a 26.000/1941. VKM sz. rendelettel kiadott Népiskolai Utasítás szerint csak azokat vesszük fel, kik ez év június 30-ig töltik be 6. életévüket. Ezek kötelesek a beiratásnál himlőoltási bizonyítványt felmutatni; az anyakönyvi kivonatokat az anyakönyvi hivatal már kiadta az igazgatóságnak. Akik nem Sopronban születtek, kötelesek anyakönyvi kivonatot hozni, melyet az áll. anyakönyvi hivatal állít ki díjmentesen. A II—VIII. osztályba csak az „Értesítőkönyvecske” alapján vesszük fel a tanulókat. Kívánatos, hogy a beiratásokra a szülő, vagy gondviselő kísérje el gyermekét és közölje a gyermekére vonatkozó tapasztalatait az iskolával.

Tandíjat csak idegenek és másvallású gyermekek fizetnek. Ez jelenleg 10 pengő egy évre.

A beiratások alkalmával minden gyermek beiratási díj címén 1 P-t, könyvtárjárulék címén szintén 1 P-t fizet. Ezen díjak fizetése alól csak azon tanulók menthetők fel, akik szegénységi bizonyítványt tudnak felmutatni. Ezekon kívül minden tanköteles 50 fillért fizet értesítőre.

Más iskolából jövő, avagy magántanulót csak hiteles bizonyítvánnyal veszünk fel.

A tanulók névsora.

Namensverzeichnis der Schüler.

Jelmagyarázat: elk. = elköltözött.
 k. = konfirmálkodott.
 kim. = kimaradt.
 fm. = felmentve.
 † = meghalt.
 * = ingyen könyveket kapott.

1. Magyar tagozat.

I.—II. vegyesosztály: 58 tanuló.

Osztálytanító: *Szij Ella.*

I. osztály: 23 tanuló.		20. Pogorisky Éva	Baán Terézia
Bokor Árpád elk.		Simon Erika	Csiszlér Erzsébet
Csete Dezső		Török Glória	Deutsch Anna
Hauer Ernő		Zaharanszky Etelka	Drescher Lujza
Horváth Pál			20. Érdi Éva
5. Kampics Győző	II. osztály: 35 tanuló.	Bergmann Zoltán	Feigl Paula
Kiss Ernő		Csete Miklós	Gallai Terézia
Kraszner Károly		Dér Zoltán	Gáncs Erika
Milley Gyula		Galambos Ernő	Halwax Katalin
Muhr Károly		10. Hopp Jenő	25. Haramia Gizella
10. Németh Gyula		Köppel István	Hauer Mária
Oberholzer Werner		Kheim Teofil	Hentz Julianna
Puskás Attila		Marksz Nándor	Heuwald Paula
Szabados Béla		Nagy Zoltán	Jäger Margit
Varsányi László		10. Reiszner Henrik*	30. Kelemen Etelka
15. Brambach Anna		Ruzsovits Ernő	Lichtl Zsófia
Honti Hermína		Simon Jenő	Poszel Mária
Kiss Róza		Tremmel Ottó	Salamon Karolina
Knabel Vilma		Zergényi Jenő	Trogmayer Ilona
Kovács Ilona*		15. Asbóth Lujza	35. Zethner Erika.

III. vegyesosztály: 48 tanuló.

Osztálytanító: *dr. Trostl Rezsőné.*

<i>Fiúk: 25.</i>		Drescher Ottó	Kelemen Ferenc
Baán Imre		Fiedler Károly	15. Lajosi Károly
Becska Rezső		Föris Károly	Oberholzer János
Bokor Károly		10. Glatz János	Ritter Béla
Boór Sándor		Graf András	Schneeberger Adolf
5. Buthi Sándor		Horváth János	Schneider Imre
David Aurél		Kanitsch Károly	20. Schranz Károly

Szántó János	Holzmann Ilona	Rázt Vilma
Tóth János	5. Kalbantner Hedvig	15. Ringhofer Erzsébet
Varga Ernő	Karner Anikó	Sárosy Róza*
Varsányi Lajos	Kiss Julia*	Sátory Éva
25. Zaharanszky József*	Kovács Katalin	Sebestyén Erzsébet
<i>Leányok: 23.</i>	Miletits Judit	Somogyi Karolina
Felber Éva	10. Motzer Irén	20. Szabó Ilona
Fodor Piroska	Pfandler Paula	Timár Éva
Haas Karolina*	Pék Magda	Ungvári Irma elk.
	Pieler Erzsébet	Wojtech Ilona

IV. vegyesosztály: 41 tanuló.

Osztálytanító: *Felkl Irén.*

Fiúk: 19.	Prickler János	Kheim Margit
Ádám József	15. Ravasz Gábor	Lant Emilia
Baán Tibor	Ritter Imre	10. Marx Paula
Balogh János	Salamon Alfréd	Meyer Nóra
Bella Géza	Steiner Károly	Miletits Éva
5. Dahner Gyula*	Szanyi Ferenc*	Mühl Margit
Fodor Nándor	<i>Leányok: 22.</i>	Pálffy Terézia
Gallai Károly	Bauer Erna	15. Polstermüller Erzsébet
Gáncs Sándor	Csóka Ida	Poszel Ilona*
Gellért Ferenc*	Dankovszky Katalin	Salamon Erzsébet
10. Hencz Károly	Darabos Vilma*	Sieger Margit*
Horváth Jenő	5. Hegedüs Eleonóra	Soós Judit
Kraxner Ernő*	Horváth Sarolta	20. Strassner Irén
Németh Gábor	Huber Terézia*	Szalay Lenke
		Tompos Gabriella

V.—VIII. vegyesosztály: 44 tanuló.

Osztálytanító: *vitéz Felkay Sándor.*

V. osztály: 24 tanuló.	Becze Ilona*	VI. osztály: 5 tanuló.
Csete Jenő*	Böhm Etelka*	Baán László*
Csokonyai Tibor*	Graf Hermina*	Prattinger Mihály*
Kovács István*	15. Hauer Terézia	Sipos István* k.
Köppel Lajos*	Joó Jolán*	Szanyi György* k.
5. Pfandler Károly*	Juhász Gizella*	5. Galambos Ibolyka*
Puskás Ferenc*	May Gertrud*	
Puskás József*	Pántis Olga	VII. osztály: 10 tanuló.
Puskás Lajos*	20. Poszel Piroska*	Kasper Károly*
Schaul István*	Sárosy Mária*	Kern Rezső*
10. Timár Oszkár*	Seidl Edit*	Polák Dezső* k.
Tremmel Gyula*	Tschürtz Lujza	Puskás Sándor*
	Zehntner Zsuzsi*	

5. Reisner Lajos	10. Marx Zsófia*	Ernst Margit*
Somogyi Jenő* k.		Poszel Kató* k.
Tremmel Lajos*	VIII. osztály: 5 tanuló.	5. Puskás Éva*
Arthofer Paula*	Herceg Sándor*	
Kasper Magda*	Lörincz István* k.	

2. Kétnyelvű tagozat.

I. vegyesosztály: 47 tanuló.

Osztálytanító: *Lagler József.*

<i>Fiúk: 26.</i>	Preidl Gottfried	5. Haas Erzsébet
	Prinner János	Hajna Erzsébet
Bierbaum Lajos	Rokobauer Róbert	Holzmann Lujza
Bierbaum Mihály a)	Schmidt Róbert	Hotz Teréz
Bierbaum Mihály b)	20. Schwenk Alfonz	Kastner Teréz
Boór Ede	Stubenvoll Mihály	10. Luka Mária
5. Böhms Pál	Szukitsch András	Major Henrietta
Gottschling Gyula	Tomschits István	Menyhárdt Hilda
Göttl János	Wehofer Richard	Pfandler Erzsébet
Göttl Lajos	25. Weisz Károly	Preidl Teréz
Göschl Gyula	Wendelin Lajos	15. Schneider Erzsébet
10. Holzmann Ede		Szántó Katalin
Holzmann Miklós	<i>Leányok: 21.</i>	Temesi Vilma
Knabel Pál	Bierbaum Teréz	Schuh Orsolya
Limberger Károly	Binder Erzsébet	Schwenk Mária
Mahr Ferenc	Böröcz Paula	20. Unger Irén
15. Maxl Ferenc	Franek Erzsébet	Wehofer Karolin

II.—III. vegyesosztály: 55 tanuló.

Osztálytanító: *Égész Margit.*

<i>II. osztály: 22 tanuló.</i>	Schey András	5. Patzer Ernő
	15. Weihnacht József	Ringhofer Károly
Báthge Károly	Fleischhacker Mária	Schmidt Ferenc
Bierbaum Károly	Heiner Emila*	Schottner Lajos
Böhm Lajos	Kerling Mária*	Schöll Károly
Felix Pál	Koth Rozália*	10. Steiner Pál
5. Felix József*	20. Mankovits Katalin	Trackl Károly
Fiedler Konrád	Schrödl Terézia	Wehofer József
Fiedler Nándor*	Tschürtz Gabriella	Wolfbeisz Mihály
Halvax Gusztáv		Zeberer Mihály
Karner Károly	<i>III. osztály: 33 tanuló.</i>	10. Bruckner Emilia
10. Lackner Károly*	Grosz Károly	Grafl Zsuzsanna
Marx Nándor*	Kastner Samu	Halvax Erzsébet
Mulzer Róbert*	Kheim Tófor*	Hüber Anna*
Pfandler Samu	Lichtl János*	Jung Margit

20. Kogler Margit*	25. Pohl Terézia	30. Schranz Katalin b)*
Knabel Gertrud	Prinzess Zsófia	Straszner Erzsébet*
Leitner Erzsébet	Rath Hermina*	Weihnacht Erzsébet
Mahr Margit*	Schottner Erzsébet	Weihnacht Karolin
Pfandler Mária	Schranz Katalin a)	

III.—IV. vegyesosztály: 56 tanuló.

Osztálytanító: *Ziermann Márta.*

III. osztály: 9 tanuló.		Heindl Samu*	Feichtinger Katalin*
		Huber Teofil*	Fiedler Mária*
Fonyó Rezső	10. Kovács Endre	30. Fleischhacker Márta fm.	Fürst Karolin*
Gazda Ede	Köppel Tófor*	Göttl Katalin	Göschl Terézia*
Graf Alfréd*	Lerner Győző*	Holzmann Gabriella	
Holzmann Lajos	Max Nándor*		
5. Mahr Vilmos*	Molnár Mihály*	35. Jung Janka*	Kheim Erzsébet* k.
Scharfy Gusztáv*	15. Rath Ferenc* k.	Krug Terézia	Lichtl Irma
Scheibel Rudolf	Schneider Tófor	Limberger Erzsébet* k.	
Vig Ferenc*	Stubenvoll Nándor	40. Marx Erzsébet*	Pfandler Erzsébet
Zergényi Győző*	Stuiber Samu*	Salamon Karolin	Sefcsik Magdolna
	Szántó Lajos*	Steiner Antónia	
IV. osztály: 47 tanuló.	20. Szukits Lajos*	45. Szántó Margit	Tirnitz Margit*
Bierbaum Mihály*	Tremmel Károly	Zettl Anna*	
Bierbaum Sándor kim.	Tschürtz Nándor		
Boór Vilmos*	Weiszbeck Károly*		
Eszler Sándor*	Wilfing Károly*		
5. Fleischhacker Nándor*	25. Biehler Elza		
Flieger Pál	Dahner Irén*		
Hauer Nándor	Eszler Paula		

V.—VI. fiúosztály: 32 tanuló.

Osztálytanító: *Gats Sándor.*

V. osztály: 11 tanuló.		Weissbeck Frigyes*	10. Marx András*
Balasko Ferenc*			Moderer Károly* k.
Boór József*	VI. osztály: 21 tanuló.		Patzer András*
Böhm János*	Bauer János* k.		Posch Pál* k.
Heissenberger Lajos	Binder Jenő*		Salamon Rezső* k.
5. Holndonner János*	Boór Ferenc*	15. Schöll Ignác* k.	Schuh Mátyás* k.
Karner Lajos*	Dahner Lajos* k.		Tschürtz Antal* k.
Lang Gusztáv* k.	4. Göttl Tófor*		Wolfbeiss Gyula* k.
Reisner Vilmos* k.	Herbich Ervin*		Wolfbeiss Károly*
Salamon Pál	Huber Nándor*		
10. Steiner Samu	Krug Róbert k.	20. Wurm Tófor*	Zenger Adolf*
	Leitner Tóbiás k.		

V.—VI. leányosztály: 48 tanuló.

Osztálytanító: *Wallentin Sámul.*

V. osztály: 27 tanuló.	Leyrer Erzsébet*	Fiedler Irma
Bierbaum Lujza	Leitner Teréz	Fiedler Lujza*
Brand Éva	Lichtl Vilma*	Fleischhacker Teréz
Brand Gertrud	20. Münnich Ella*	Huber Teréz*
Exler Mária	Pekovits Éva	10. Iby Hermina*
5. Feldinger Erzsébet*	Ringhofer Mária* k.	Kern Anna*
Felix Rozália*	Salamon Katalin*	Lerner Katalin*
Fiedler Mária	Schrödl Erika	Lichtl Mária*
Görtl Erzsébet*	25. Schrödl Teréz	Marx Margit
Göschl Teréz	Tschürtz Zsuzsanna*	15. Pastler Frida*
10. Göschl Zsófia	Unger Margit*	Reisner Erzsébet* k.
Hammel Mária*	VI. osztály: 21 tanuló.	Rosenmayer Margit*
Horváth Margit	Binder Borbála*	Schey Margit k.
Jung Mária	Bschaden Irén	Steinhofer Irma*
Karner Gertrud*	Dorn Zsófia k.	20. Völker Erzsébet*
15. Karner Teréz	Farkas Ibolyka	Zettl Ida* k.
Lackner Teréz	5. Fiedler Erzsébet	

VII.—VIII. fiúosztály: 46 tanuló.

Osztálytanító: *Friedrich Árpád.*

VII. osztály: 26 tanuló.	Motzer Károly*	5. Holndonner Lajos* k.
Binder Kálmán*	Reisner Nándor* k.	Holzmann Róbert*
Fickert Károly* k.	Salamon Károly* k.	Karner János*
Fiedler Gyula* k.	Scharfy Lajos* k.	Ley Ferenc* k.
Finsinger István*	20. Schottner Nándor k.	Max Mihály*
5. Graf Lajos*	Szukits Ede* k.	10. Motzer Tófor*
Hareter Nándor* k.	Unger András* k.	Scharfy Ede*
Heindl János*	Weiszbeck Samu* k.	Scharfy Lajos*
Holndonner Hermann*	Wolfbeisz Samu* k.	Schmidt Mihály* k.
Jung Károly* k.	25. Wolf Samu* k.	Schranz György* k.
10. Kampics Viktor* k.	Zergényi Pál* k.	15. Strassner Lajos*
Lagler Sándor*	VIII. osztály: 20 tanuló.	Trackl Pál
Lang János*	Eszler Ottó*	Unger Mihály k.
Leitner Károly a)* k.	Feldinger Gottlieb*	Völker Mihály*
Leitner Károly b)* k.	Finsinger Károly*	Warschilka Ödön*
15. Moderer Samu* k.	Grosz Mihály*	20. Winter Lajos*

VII.—VIII. leányosztály: 30 tanuló.

Osztálytanító: *Berecz Zoltánne.*

VII. osztály: 15 tanuló.

Bauer Mária
Eszler Margit k.
Finsinger Frida
Grosz Zsófia
5. Hauer Katalin
Kappel Katalin*
Karner Margit k.
Kogler Teréz*
Pfeiffer Hedvig
10. Schelly Lujza

Schmidt Mária
Steinhofer Irén
Steiner Lujza*
Unger Paula k.
15 Zethner Zsófia k.

Knabel Paula
Lichtenecker Karolin*
Lichtl Karolin*
Mulzer Karolin
10. Salamon Erzsébet*
Salamon Lujza

VIII. osztály: 15 tanuló.

Bauer Erzsébet*
Bierbaum Hedvig
Gosztola Margit k.
Grichisch Mária
5. Horváth Erzsébet*

Schmickl Irma* k.
Schöll Lujza
Sieger Teréz
15. Stubenvoll Lujza

3. Német tagozat.

I.—III. vegyesosztály: 21 tanuló.

Osztálytanító: *Eisele Frigyes.*

I. osztály: 7 tanuló.

Handler Nándor
Marechal Kurt
Pilz Ferenc
Heiner Éva*
5. Reisch Mária*
Reiszner Margit*
Weisz Anna*

II. osztály: 10 tanuló.

Birnbaum András*
Birnbaum Károly*
Birnbaum Nándor*
Kappel Henrik*
5. Mahr Mihály*
Marechal Károly
Straszner Gyula*

Straszner Mihály*
Boór Margit*

10. Feick Irma*

III. osztály: 4 tanuló.

Fleischhacker András*
Stubenvoll János*
Weisz Ottó*
Nehrer Erzsébet

IV. fiúosztály: 36 tanuló.

Osztálytanító: *Kindler Mihály.*

Bauer Frigyes
Boór János* k.
Bruckner Pál
Dahner Lajos*
5. Göttl György
Graf Károly
Grosz Nándor*
Hajner Ernő*
Hajner Vilmos*
10. Hohlweg Walter
Kastner Nándor a)
Kastner Nándor b)*

Kogler Vilmos*
Kronixfeld Rezső
15. Lichtl Mihály
Lux Tóbiás* k.
Nagy Ottó
Nehrer László*
Patzner Károly*
20. Preidl Nándor*
Prinner Lajos
Reisch Károly*
Schranz Mihály
Schranz Nándor

25. Schranz Ottó*
Schmidt Andras
Schwenk Alfréd
Steiner János
Stubenvoll Lajos*
30. Tremmel Pál
Tremmel Vilmos
Tschürtz Alfréd
Wendelin Károly
Weisz Károly
35. Wolfbeisz Károly*
Zenger András

IV. leányosztály: 21 tanuló.

Osztálytanító: *Nitschinger János.*

Fiedler Róza	Kató Teréz*	15. Schuh Teréz*
Fleischhacker Zsófia*	Kerling Emilia*	Tiefbrunner Lujza
Graf Katalin*	10. Kretschmayer Gertrud	Trackl Katalin
Graf Vilma	Lichtl Erzsébet*	Tremmel Teréz*
5. Hainer Margit*	Schneeberger Lujza	Tschürtz Katalin*
Hauer Hedvig*	Schranz Borbála*	20. Wolfbeisz Katalin
Holndonner Mária*	Schranz Teréz*	Zwaller Mária*

V. fiúosztály: 44 tanuló.

Osztálytanító: *Gottschling Károly.*

Artner Károly	Holzmann Lajos a)	Rosenmayer Károly
Bernhardt Lajos	Holzmann Lajos b)*	Rosenmayer Pál*
Bruckner Károly*	Holzmann Lajos c)	Schmidt Antal*
Bruckner Nándor*	Karner Nándor*	Schranz Mihály*
5. Diboky Miklós*	20. Kogler Lajos*	35. Schwenk István*
Feldinger Lajos*	Koth József*	Simon Ede
Fleischhacker József*	Köppel Tófor*	Steeg Albert
Fleischhacker Károly	Kreisz Lajos	Steeg Mihály*
Görtl Nándor*	Lagler Nándor	Steiner Károly*
10. Grichisch Vilmos*	25. Moderer Kristóf	40. Taschner Ferenc
Hammerl Lajos*	Nagy Sándor*	Tschürtz Pál
Handler Lajos	Paszler János* k.	Wolfbeisz Pál*
Handler Nándor	Rath Mihály	Zeberer Mihály
Heuwald Nándor	Ringhofer Alfréd	Zethner Lajos
15. Hohlweg János*	30. Ringhofer Ferenc*	

VI. fiúosztály: 24 tanuló.

Osztálytanító: *Palotay László.*

Bauer Nándor*	Holzmann Samu*	Reisch Henrik*
Fickert Károly* k.	10. Karner Lajos* k.	Ringhofer János*
Fiedler Pál*	Kastner Károly* k.	Schárly Károly*
Fleischhacker Károly*	Knabel Henrik*	20. Schöll András* k.
5. Görtl Lajos*	Kröllér Henrik* k.	Schranz Károly* k.
Gradt András	Leitner Mihály* k.	Schranz Lajos*
Grosz Gyula*	15. Linzer Nándor*	Schranz Mihály* k.
Holzmann Ede*	Moser Ottó	Steeg Richárd* k.

V.—VI. leányosztály: 52 tanuló.

Osztálytanító: *Feiler Rezső.*

V. osztály: 22 tanuló	Sommer Terézia	35. Göttl Lujza k.
Bierbam Katalin*	Strassner Vilma*	Heuwald Katalin
Bierbaum Margit* k.	20. Tschürtz Mária	Holzmann Margit k.
Bierbaum Terézia k.	Wabel Edeltraut	Kastner Terézia
Dahner Paula	Wurm Erzsébet	Kerling Terézia*
5. Dahne: Vilma*	VI. osztály: 30 tanuló.	40. Kocsis Terézia k.
Dorn Terézia	Bauer Anna	Reisinger Terézia k.
Gabriel Katalin	Bauer Augusztá	Schneeberger Erzsébet
Györkös Margit*	25. Bauer Lujza k.	Schranz Karolin*
Halicska Karolin k.	Bierbaum Terézia k.	Steeg Katalin
10. Hohlweg Zsófia*	Böndicz Erzsébet elk.	45. Steiner Erzsébet
Holzmann Margit*	Bruckner Lujza*	Stubenvoll Terézia*
Knabel Edit	Dorn Terézia*	Tremmel Terézia k.
Lagler Lujza	30. Feigl Irma k.	Weiszbeck Irén
Marx Erzsébet k.	Feldinger Karolin k.	Wellisz Terézia
15. Pfandler Hermina	Friedl Mária	50. Wolfbeisz Erzsébet
Rath Terézia	Gallai Zsuzsánna*	Wolfbeisz Mária k.
Rieger Eleonóra	Gmeiner Gizella*	Zeberer Zsófia*

VII.—VIII. fiúosztály: 35 tanuló.

Osztálytanító: *Tompa Géza.*

VII. osztály: 23 tanuló.	Koth Vilmos	VIII. osztály: 12 tanuló.
Bauer Nándor I.	Piller Mihály	Bierbaum Károly
Bauer Nándor II.	15. Schmidt Ferenc	Bruckner Mihály
Birnbaum János	Trackl Gyula	Drescher Tófor
Birnbaum Lajos	Tremmel Nándor	Heuwald Károly
5. Bschaden Samu	Tschürtz Nándor	5. Holzmann Mihály
Drescher János	Wellisz János	Kastner Károly
Graf Károly	20. Wohlmutth János	Patzer Károly
Grafl Károly	Wendelin Lajos	Preisinger Samu
Hohlweg Ferenc	Wolf István	Ringhofer Mihály
10. Kastner Károly	Zeberer Viktor	10. Salamon Károly
Kastner Lajos		Schárffy Mihály
Kerling Gusztáv		Schmidt Károly

VII.—VIII. leányosztály : 21 tanuló.

Osztálytanító: *Mühl Alfréd.*

<i>VII. osztály: 16 tanuló.</i>	Kogler Paula k.	15. Wolfbeisz Erzsébet k.
	Lenk Emilia*	
Birnbaum Róza k.	Mulzer Katalin*	<i>VIII. osztály: 5 tanuló.</i>
Fiedler Teréz k.	10. Preidl Lujza	Arnhold Katalin
Fleischhacker Teréz	Reisch Karolin	Hohlweg Katalin
Graf Karolin	Röck Emilia k.	Kappel Ilona*
5. Hammel Karolin	Tschürtz Zsuzsanna k.	Rosenmayer Hedvig*
Kastner Teréz	Tremmel Zsuzsanna k.	5. Steiner Vilma

Kislétszámu osztály: 11 tanuló.

Osztálytanító: *Pantzer Gertrud.*

<i>I. osztály: 5 tanuló.</i>	<i>II. osztály: 4 tanuló.</i>	<i>III. osztály: 2 tanuló.</i>
Lichtl György*	Horváth József*	Straszner Károly*
Nehrer János*	Kerling Mihály	Schöll Erzsébet*
Szedenic Dezső	Völker Adolf*	
Tiefbrunner Katalin	Tschürtz Károly*	
5. Zimonyi Erzsébet*		

A továbbképző iskola fiúosztálya: 46 tanuló.

Osztálytanító: *Wallentin Sámuel.*

Bauer Károly	Kampics Gusztáv	Sieger Alfréd
Bauer Nándor	Kerling Gyula	Schmickl Márton
Binder Károly	Király Ferenc	35. Schöll Béla
Bruckner Samu	20. Köppel Frigyes	Schwartz Ottó
5. Dahner Samu	König Ferenc	Schuh Pál
Feigl Károly	Lenk Károly	Stalovitz Róbert
Feldinger Nándor	Ley Károly	Steege Tóbiás
Fiedler Pál	Lichtl Károly	40. Stubenvoll Péter
Fiedler Nándor	25. Lerner Nándor	Szukits Károly
10. Fürst János	Moderer András	Tiefbrunner Gyula
Graf Lajos	Moderer Nándor	Tschürtz Gyula
Hammel Henrik	Mulzer János	Wiesinger Pál
Hammel Lajos	Patzer Sándor	45. Wollner János
Herbich Alfréd	30. Reisner Tóbiás	Zeberer Lipót
15. Holzmann Tófor	Röck Samu	
Karner Károly	Salamon Mihály	

A továbbképző iskola leányosztálya: 44 tanuló.

Osztálytanító: Lagler József.

Bauer Terézia	Koth Mária	Schranz Terézia
Brujmann Margit	Lackner Margit	Schranz Erzsébet
Bschaden Katalin	Moderer Zsófia	Schottner Zsófia
Bruckner Katalin	Nagy Terézia	Szukitsch Anna
5. Csányi Olga	20. Pfandler Emilia	35. Temesi Margit
Deimel Margit	Röck Irma	Tschürtz Terézia
Edlinger Katalin	Reisner Gizella	Unger Lujza
Essler Iлона	Rosenmayer Terézia	Weisz Katalin
Fleischhacker Anna	Salamon Karolin	Weiszbeck Józsa
10. Göttl Terézia	25. Salamon Terézia	40. Wolf Irma
Graf Karolin	Steeg Katalin	Wolfbeisz Terézia
Holzmann Margit	Strassner Terézia	Zeberer Erzsébet
Holzmann Terézia	Stubenvoll Karolin	Zethner Terézia
Huber Mária	Stubenvoll Zsófia	Ziller Erzsébet
15. Kertai Anna	30. Stuhl Edit	

In der Strömung des Krieges.

Das vergangene Schuljahr stand im Zeichen des Krieges. Die Gewitterwolken, die sich über das Firmament Europas türmten, warfen auch auf unser Vaterland, auf unsere Stadt und Schule ihre dunklen Schatten: Kriegselend und Entbehrungen rückten tag-täglich näher.

Schon bei Beginn des Schuljahres erfüllten Wehmut und Trauer die Herzen unseres Volkes. Es war am St. Stephanstag, da brachte uns der Rundfunk und die Presse die erschütternde Nachricht vom Heldentod unseres Reichsverweser--Stellvertreters Stephan v. Horthy. Der himmlische Sensenmann raffte mit ihm einen unserer Besten am Felde der Ehre dahin. In tiefer Trauer stand die Nation an der Bahre des todesmutigen Fliegeroberleutnants und in stiller Ergriffenheit begleitete jeder Ungar den verblichenen Helden am Wege vom Schlachtfelde bis zur Familiengruft in Kenderes. Bei dem unermeßlichen Verlust, der unser Land traf, waren unsere Gedanken und Gebete stets bei den trauernden Eltern, der Witwe und ihrem vaterlosen Söhnlein. Möge ihnen Gott in der schweren Heimsuchung beistehen! Uns aber gebe Er Kraft und Mut, so auszuharren und weiter zu kämpfen, wie es uns der Heimgegangene gelehrt hat.

Neben den vielen trauernden Eltern und verwundeten Soldaten mahnte uns auch ein anderes Ereignis an die Kriegsnähe und Kriegsgefahr. Einige Tage, bevor die Schule ihre Pforten öffnete, um die Kinder zu rufen: Lasset die Kindlein zu mir kommen . . . , da heulten in später Nachtstunde die Sirenen über unsere stillen Häuser hinweg: Fliegeralarm! Alt und Jung liefen bebenden Herzens in die Keller und Luftschutzräume, um sich in Sicherheit zu bringen. Und nach den bängen, ungewissen Viertelstunden seufzten wir alle erleichtert auf: Gott sei Dank, es ging auch diesmal glücklich vorüber! Doch die Erregung bebte und lebte noch tagelang in unseren Kindern.

Von Kriegsnähe bezeugt auch, daß unsere neue Schule am Deákplatz von der Militärbehörde für Spitalzwecke beansprucht wurde. Obwohl es uns leid tat um diese prächtige Schule, so ka-

men wir diesem Wunsche doch mit größter Zuvorkommenheit entgegen. Ging es doch darum, unseren verwundeten oder erkrankten Soldaten ein liches und sonniges Erholungsheim zu geben. Infolgedessen mußten wir sämtliche Klassen der Zentralschule und in den Schulräumen des Hauses Kirchengasse 10 unterbringen — so, wie es eben ging.

Zum Kriegsbild unserer Stadt zählen wohl auch die 200 Schüler aus Deutschland, die mit ihren 4 Lehrern nahezu 8 Monate Gäste unserer Stadt waren und auch in unseren Schulräumen Unterkunft fanden. Im März l. J. kam abermals eine Gruppe — bestehend aus 160 Knaben — nach Sopron. Auch diesen haben wir die Räume des Jünglingsvereines zur Verfügung gestellt.

Obzwar die Lebensverhältnisse bei uns noch bedeutend besser sind, als im Auslande, so gab es auch hier viele Sorgen und Entbehrungen. Und davon bekamen auch die Schulkinder so manches zu spüren. Wie oft versäumten sie den Unterricht, weil ihnen die nötige Kleidung oder Schuhe fehlten; weil sie ihrer Mutter bei der Beschaffung der Lebensmittel helfen mußten, oder andere, und das waren die Ärmsten, — weil sich ihre Eltern um sie nicht bekümmerten. Inzwischen verschwinden allmählich die lebenswichtigen Bedarfsartikel vom Markte. Die Qualität wird geringer, aber die Preise steigen. Da ergeht an alle die Mahnung: Sparen und einteilen!

Doch, es folgte noch eine schwere Prüfung! Die Ostfront kam infolge der russischen Übermacht ins Wanken. Blutige Kämpfe kennzeichneten den Weg unserer zurückweichenden Honvéds. Viele unserer Lieben fanden ihren frühen Tod in den unendlichen Schneesteppen Rußlands, oder kehrten verwundet, oder mit abgefrorenen Gliedern in die Heimat. Die Aushilfsspitäler, die bisher fast leer standen, füllten sich und das Soproner Herz zeigte wieder seine warmfühlende Liebe: Aus allen Kreisen pilgerte man zu den Verwundeten, um sie mit Liebesgaben zu beschenken. Unsere Kinder wollten auch dabei sein. Von ihrem Eifer zeugen die vielen Bücher, Zigaretten, Seifen, Zündhölzchen usw., die sie für die Verwundeten gesammelt und übergeben haben.

Doch wollen wir auch einer anderen, still kämpfenden Heldin gedenken. Es ist das die Mutter, die am häuslichen Herd den schweren Kampf für unser Dasein kämpft. Und dieser Kampf wird ihr gewiß nicht leicht gemacht! Wieviele Furchen zieht jetzt

die schicksalsschweren Ereignisse in das sorgende Antlitz der Mutter! Die Arbeit des eingerückten Mannes oder Sohnes ver richtend, sorgt sie für die Zuhausegebliebenen, und für die, die im Fernen Osten eiserne Wache halten und für eine glücklichere, bessere Zukunft kämpfen. Unermüdlich ist sie stets bestrebt, alles zu tun, um ihren Lieben das Leben zu erleichtern. Bei diesem Wirken und Schaffen schleicht sich beständig ein Wunsch in all ihr Sinnen und Trachten: Sehnsucht nach Frieden!

Das sind die wichtigsten Erscheinungen, die infolge des Krieges auf unsere tägliche Schularbeit Einfluß übten. Außer diesen waren Kriegsereignisse, Siege und Heldentaten, Schilderungen der Heimkehrer oder Zeitungsberichte, die unsere Schüler erregten und beschäftigten. So kam unsere Schuljugend und Arbeit immer mehr und mehr in die Strömung des Krieges. Daß diese Strömung unsere Arbeit nicht immer förderte, ist leicht verständlich.

Möge der Allmächtige die dunklen Gewitterwolken verscheuchen und am schönen Himmelblau wieder die Sonne des Friedens leuchten lassen, die unsere Kinderherzen erheitert und kräftigt, daß sie in der Strömung des Friedens gedeihen und „zunehmen an Weisheit, Alter und Gnade bei Gott und den Menschen“.

Sopron, am 15. Mai 1943.

Rudolf Polster
Schuldirektor.

Geschichte des Schuljahres 1942—43.

Einschreibungen. Die Einschreibungen für das jetzt abgelaufene Schuljahr wurden am 4., 5. und 7. September abgehalten. Es wurden in die Alltagsschule zu Beginn des Schuljahres 706, während des Schuljahres 64, zusammen also 770 Kinder eingeschrieben. Während des Schuljahres traten 5 Kinder aus, und so betrug die Schülerzahl am Ende des Schuljahres 765, und zwar 421 Knaben und 344 Mädchen.

In die Wiederholungsschule wurden 90 Schüler eingeschrieben, und zwar 46 Knaben und 44 Mädchen. Das Namens-

verzeichnis der Schüler ist nach der Geschichte des Schuljahres, der statistische Ausweis aber auf der letzten Seite dieses Jahresberichtes zu finden.

Eröffnung des Schuljahres. Das Schuljahr wurde am 8. September mit einem feierlichen Kindergottesdienst eröffnet. Der regelmäßige Unterricht begann am 9. September.

Einschulung der Kinder. Unsere Kirchengemeinde hat zwei Schulen: die innere Stadtschule (Zentralschule), die aus dem Hauptgebäude in der Theatergasse und aus dem Schulhaus Kirchengasse Nr. 10 besteht und die Schule am Deákplatz. Letztere wurde schon vor Beginn des Unterrichtes als Militärspital in Beschlag genommen, so daß uns im verflossenen Schuljahre nur die innere Stadtschule zur Verfügung stand. Wir waren nun bestrebt, womöglich in allen Klassen vormittag zu unterrichten. Denn vormittag sind die Kinder körperlich und geistig frischer, der Unterricht daher erfolgreicher. Deshalb beanspruchten wir das Lokal neben der Kirchenkassa, den ebenerdigen Teil in der Kirchengasse Nr. 10 und den Prüfungssaal; wir möblierten das Lehrmittelzimmer entsprechend für eine kleinere Klasse, ohne die Lehrmittel daraus zu entfernen; ferner baten wir den Evang. Frauen- und Mädchenverein, die ihnen vor Jahren provisorisch überlassenen Lokalitäten uns übergangsweise zurückzugeben. Ja eine kurze Zeit benützten wir auch 2 Räume im Evang. Jünglingsverein, um je mehr Schülern in den Vormittagsstunden Unterricht erteilen zu können. So erreichten wir, daß der Unterricht nur in 2—3 unteren Klassen nachmittag stattfand.

Die Lehrsäle der inneren Stadtschule waren tagsüber fast beständig in Anspruch genommen. Hier unterrichteten wir die Knaben und Mädchen der Fortbildungsschule, die Rotkreuz-Gruppe und unsere Pfadfinder. Hier besorgten wir Lehrräume für die zwei Lehrgänge der mit Sprachfehlern behafteten Schüler, den evang. Mädchen der Bürger- und Mittelschulen zum Religionsunterrichte, den Leventejünglingen und den Konfirmanden. Im Prüfungssaal und im Konferenzzimmer wurden Versammlungen und Bibelstunden abgehalten.

In der Zentralschule ist auch die Kanzlei des Direktors. Amtsstunden täglich von 12—1 Uhr.

Die Aufnahme und Einschulung in die im vorigen Jahre auf ministerielle Verordnung errichteten drei Abteilungen geschah folgendermaßen:

1. In die ungarische Abteilung meldeten sich 189 Schüler. Da hatten wir eine I—II., eine III., eine IV. und eine V—VIII., lauter gemischte Klassen.

2. In die zweisprachige Abteilung meldeten sich 312 Schüler. Da hatten wir eine I. gemischte, eine II—III. gemischte, eine III—IV. gemischte, eine V—VI. Knaben-, eine V—VI. Mädchen-, eine VII—VIII. Knaben-, eine VII—VIII. Mädchen- und eine Aushilfsklasse.

3. In die deutschsprachige Abteilung ließen sich 264 Kinder einschreiben. Denen errichteten wir eine I—III. gemischte, eine IV. Knaben-, eine IV. Mädchen-, eine V. Knaben-, eine VI. Knaben-, eine V—VI. Mädchen-, eine VII—VIII. Knaben- und eine VII—VIII. Mädchenklasse.

Von den Schülern der Alltagsschule gingen 81 in die erste, 71 in die zweite, 96 in die dritte, 142 in die vierte, 129 in die fünfte, 99 in die sechste, 90 in die siebente und 57 in die achte Klasse.

Veränderungen im Lehrkörper sind nicht zu verzeichnen. Mit der Leitung der Aushilfsklasse wurde auch in diesem Schuljahre die dipl. Lehrerin *Gertrud Pantzer* betraut, die nun diese Klasse schon das zweite Jahr mit Ambition leitet.

Personalangelegenheiten. In erster Linie gedenke ich unseres verdienstvollen Lokalinspektors, des Oberregierungsrates *Johann Prickler*, der anlässlich des 100jährigen Bestehens der Soproner Sparkassa als deren geschäftsführender Direktor für sein gemeinnütziges Wirken vom Reichsverweser mit dem Ritterkreuz des Ung. Verdienstordens ausgezeichnet wurde. Mit inriger Freude und Hochachtung beglückwünschen wir ihn zu dieser hohen Auszeichnung. — *Oskar Budaker*, der unermüdliche Seelsorger unserer Kirchengemeinde, der Jahre hindurch als Präses der Seniorats-Schulkommission mit viel Einsicht und Verständnis wirkte, wurde als Professor an die hiesige theologische Fakultät der Elisabeth-Universität berufen. Obwohl es uns leid tut, daß wir in Zukunft seltener Gelegenheit haben werden, uns an seinen tröstspendenden, glaubenstärkenden Predigten zu erbauen, gratulieren wir doch mit freudevollem Herzen zu seiner ehrenden Berufung. — Auf die vakant gewordene Pfarrerstelle wurde *Paul Beyer*, Pfarrer in Ágfalva-Agendorf, einstimmig berufen. Wir begrüßen ihn auch von dieser Stelle mit Achtung und Innigkeit und ersuchen ihn, er möge uns bei der Erziehung un-

serer Jugend, beim Säen und Jäten im Blumengarten unserer Kirchengemeinde hilfsbereit zur Seite stehen.

In unserem Lehrkörper verursachten die häufigen Einberufungen und Abrüstungen öfters bedeutendere Veränderungen. Reserveleutnant *Ladislav Palotay* rückte am 17. März 1942 zum Militärdienst ein. Er kam an die Ostfront, wo er an den harten Kämpfen teilnahm. Im Mai wurde er verwundet und wanderte nun von einem Spital ins andere. Seine Fußwunde heilte langsam. Am 16. Dezember rüstete er ab und meldete sich sofort zum Dienst an unserer Schule. Er übernahm die VI. deutsche Knabenklasse, die mit der V. Klasse vereint, bisher *Karl Gottschling* unterrichtete. — Reserveleutnant *Ludwig Preidl* erhielt im Mai 1942 seine Einberufung. Auch er zog an die russische Front, und erduldet in Eis und Schnee die Entbehrungen und Leiden des russischen Winterkrieges. Anfangs April kam er unversehrt zurück und trat nach kurzem Urlaub bereitwillig in den Dienst unserer Volksschule. — *Rudolf Feiler* wurde im August und September 1942 zur militärischen Ausbildung und später von Oktober 1942 bis Januar 1943 zu einem militärischen Fortbildungskurs einberufen. — Auch *Samuel Kastner* wurde im August und September des vorigen Jahres militärisch ausgebildet. Von Oktober bis März wirkte er an unserer Schule und leitete die V—VI. Mädchenklasse der deutschen Abteilung. Von 8. März bis 18. Mai leistete er wieder Militärdienst. — Reserveleutnant *Josef Lagler* verbrachte anfangs drei Wochen im vaterländischen Dienst, nachher rückte er am 6. Mai wieder ein. — Auch *Samuel Wallentin* vertauschte die Schule mit der Kaserne, wohin er am 12. April zwecks militärischer Ausbildung gerufen wurde.

In den führerlosen Klassen trachteten wir durch Vertretungen oder Klassenvereinigungen den ungestörten Unterricht zu sichern. Die Zahl der Klassenlehrer wechselte im Laufe des Schuljahres zwischen 17 und 20.

In den deutschen und zweisprachigen VII. und VIII. Klassen hielten wir auf Ansuchen der Eltern laut Ministerialerlaß 26.000/1941 am 15. Oktober die Einschreibung und am 17. April die Jahresschlußprüfungen. Damit wollten wir jenen bedrängten Familien zu Hilfe eilen, wo viele Väter und Söhne eingerückt waren, damit ihnen diese großen Schüler bei den Feldarbeiten oder bei dem Broterwerb beistehen können. Die Lehrkräfte Frau

Stephanie Berecz, Árpád Friedrich, Alfred Mühl und *Géza Tompa* unterrichteten von Schulbeginn bis 15. Oktober, ebenso nach Ostern bis Schulschluß Gruppen von unteren Klassen mit größerer Schülerzahl. So unterstützten wir einander und beschäftigten das Lehrpersonal ganzes Jahr hindurch.

Josef Lagler erhielt vom Julian-Verein ein Anerkennungsdiplom. Wir gratulieren dazu mit warmen Herzen.

Jubiläum. Mit inniger Freude erwähne ich auch, daß fünf Mitglieder unseres Lehrkörpers: *Koloman Amminger* und *Samuel Wallentin* 20 Jahre, *Josef Lagler* und *Géza Tompa* 25 Jahre, *Margarete Egész* 30 Jahre in ihrem Berufe als Lehrer und Erzieher tätig sind. Wie flüchtig liest man die Bemerkung 20—25—30 Jahre! Und doch wieviel redliches Bemühen und aufreibende Nervenarbeit ist damit verbunden! Wieviel Geduld und aufopfernde Hingebung ist notwendig, um die kleinen Kinderpflänzchen mit dem Wichtigsten zu versehen, das sie zum Lebenskampf benötigen! Wie ungerecht und undankbar spricht man häufig über Lehrer und Erziehung, weil nicht alle Kinder Lob oder gute Zensuren verdienen, oder weil man manche Schüler mit strengeren Mitteln zur Pflichterfüllung zwingen muß. Bei den jetzigen Verhältnissen ist es doppelt schwer, den schädlichen Einfluß der Gasse und die Gleichgültigkeit mancher Eltern zu bekämpfen. Aber das Bewußtsein, daß wir den größten Schatz der Eltern betreuen, und die zarten Kinderherzen pflegen, erziehen und dem Allmächtigen zuführen können, läßt uns vergessen die Dornen des Undankes, die unser Herz verwunden und mit Wehmut erfüllen. Die Anhänglichkeit, die aus manchem Schülerauge strahlt und das verständnisvolle Wohlwollen der Eltern gibt Kraft zu neuer Aussaat.

Wir wünschen obigen Jubilanten, daß sie noch viele Jahre mit Arbeitslust und Schaffensfreudigkeit am großen Werke der Erziehung unserer Jugend erfolgreich mitwirken mögen!

Selbst- und Fortbildung der Lehrer. Bei den jetzigen Verhältnissen kann von einer Weiterbildung im Auslande selbstverständlich keine Rede sein.

Martha Ziermann und *Samuel Wallentin* nahmen in den Ferien in Pécs vier Wochen lang an einem deutschsprachigen, pädagogischen Fortbildungskurs teil. — *Alfred Mühl* erhielt vom Unterrichtsminister den ehrenvollen Auftrag an obigem Kurse theoretische und praktische Vorträge zu halten. Leider konnte

er diesem Rufe nicht Folge leisten, da durch übermäßige Arbeitsübernahme hervorgerufene Nervenerschöpfung ihn zum Ausspannen und Ausruhen zwang, was seine Arbeitsfreude in wenigen Wochen wieder herstellte.

In den Lehrerkonferenzen wurden nicht nur Tagesfragen, Zuschriften und Verordnungen, sondern auch die wichtigsten und zeitgemäßen Abhandlungen der pädagogischen Blätter — hauptsächlich die im „Néptanítók Lapja“ erschienenen — besprochen und erläutert.

An dem von Studienrat, kön. Schulinspektor *Nikolaus Jung* arrangierten päd. Seminar nahm unser Lehrkörper vollzählig teil. Dasselbst betätigte sich *Géza Tompa* mit einem Vortrag über Leventeerziehung und *Alexander Gats*, der den III. Band des neuen Lehrplanes beleuchtete. Beide leisteten ernste Arbeit.

Schulvisitation. Vom 22—26. Februar besuchte Studienrat, kön. Schulinspektor *Nikolaus Jung* alle Klassen unserer Schule. — Die Seniorats-Schulkommission hielt ihren üblichen Schulbesuch in Person des Pfarrers *Karl Hanzmann* und des pens. Schuldirektors *Karl Kisfaludy* im Laufe der Monate April und Mai ab. — Am 2. April machte *Dr. Karl Stange*, Theologieprofessor zu Göttingen, einen Einblick in unsere Schularbeit, indem er einige Klassen besuchte. — Sowohl die Vertreter der weltlichen, als auch der kirchlichen Behörde äußerten sich über die äußere und innere Ordnung an unserer Schule, sowie auch über die in der Schule geleistete Arbeit in aner kennender Weise. Der Schuldirektor besuchte die Klassen im Laufe des Jahres mehrmals, auch überprüfte er die Kataloge und Lehrskizzen der Lehrer, sowie die schriftlichen Arbeiten und Zeichnungen der Schüler.

Hospitieren der Lehramtskandidaten. Die Schüler der oberen Klassen des hiesigen evangelischen Lehrerseminars hospitierten auch im verflossenen Schuljahre in verschiedenen Klassen unserer Volksschule.

Wir sind überzeugt davon, daß sowohl das Hospitieren, als auch das Unterrichten an unserer Schule zur praktischen Ausbildung der Lehramtskandidaten beigetragen hat.

Gesundheitszustand. — Schulversäumnisse. Der Gesundheitszustand unserer Schuljugend war im verflossenen Schuljahre im allgemeinen zufriedenstellend. Verhältnismäßig wenig Erkrankungen hatten wir zu verzeichnen. Wir wollen hoffen, daß die regelmäßige Benützung des Schulbades auf den Gesundheitszustand unserer Schuljugend von günstigem Einfluß sein wird.

Die alljährliche Augenvisitation wurde im Herbst, die Impfung gegen Diphtherie im Winter und die zweite Schutzpockenimpfung wurde im Laufe des Frühjahrs vorgenommen.

Im Dienste der körperlichen Erstarkung der Schuljugend steht auch die staatliche **Gratiszuckeraktion**, wovon fünf Monate hindurch monatlich 45—45 kränkliche Kinder mit je 1 kg beschenkt wurden. Unserer Erachtung nach wäre es ratsam, wenigstens dreimal so vielen Schulkindern diesen für die körperliche Entwicklung so wichtigen Gratiszucker auszufolgen. Manch schwächlicher Körper würde widerstandsfähiger werden!

Schularzt Dr. Emmerich Patthy berichtet folgendes über die gesundheitliche Betreuung unserer Schuljugend:

Im Laufe des Schuljahres untersuchte ich viermal sämtliche Schüler, wobei ich hauptsächlich die Reinlichkeit des Körpers, der Haare und Kleidung überprüfte. Wenn es notwendig erschien — und die gutgemeinten Ratschläge nichts nützten, wurde gegen nachlässige Eltern beim städt. Oberarzt das amtliche Verfahren eingeleitet. Während den Untersuchungen konnte ich feststellen, daß bei vielen Kindern die Zähne vernachlässigt, resp. schlecht sind. Dies Übel könnte durch die Berufung eines Schulzahnarztes behoben werden. In vielen Fällen habe ich Rückgratverkrümmung oder Knöchelsenkung festgestellt. Um die Neigung zur Lungenkrankheit bei den Kindern festzustellen, wurde an 260 Schülern die Pirquet-Impfung vorgenommen; nachher wurden nahezu 100 Kinder einer Röntgen-Untersuchung unterzogen. Vom Resultat dieser Untersuchungen habe ich die betreffenden Eltern in jedem Falle verständigt. Gelegentlich der ärztlichen Visitationen habe ich auch die Augen der Schüler überprüft und zahlreiche Kinder wurden mit Augengläsern versehen.

Diese kurz umrissene Arbeit erfordert viele Zeit und gewissenhafteste Fürsorge. Aber auch an die Eltern ergeht die Mahnung, dem Schularzte in jeder Beziehung zur Seite zu stehen und die an sie gerichteten ärztlichen Mitteilungen nicht als eine Belästigung anzusehen. Handelt es sich doch um den größten Schatz, um die Gesundheit unserer Kinder! Darum ist es Pflicht der Eltern, für die Reinlichkeit der Kinder zu sorgen. Tun sie das, so sorgen sie zugleich auch für das Wohl der gesamten Schuljugend.

Ein altes Sprichwort sagt: Reinlichkeit ist halbe Gesundheit. Halten wir das immer vor Augen!

Dem Schularzt zur Seite stand *Helene Pantzer*, die bei allen Arbeiten im Ordinationszimmer emsig und gutmütig bestrebt war, dem Schularzt und den Schulkindern hilfreich beizustehen.

Der Gesundheitszustand unseres Lehrkörpers ist im verflossenen Jahre im großen günstig zu nennen. Die meisten Lehrkräfte wurden von Krankheiten verschont und versäumten nicht eine Stunde. Am längsten blieb *Johann Nitschinger* der Schule fern. Ende Mai 1942 suchte er um dreimonatlichen Krankenurlaub an, der ihm gewährt wurde. Bei Beginn des Schuljahres war er auf ärztlichen Rat gezwungen, sich abermals drei Monate zurückzuziehen und sich ganz der Wiederherstellung seiner Gesundheit zu widmen. Am 24. November übernahm er die IV. deutsche Mädchenklasse. Aber er konnte die nervenerregende Schularbeit nicht versehen. Erst die vollständige Ausschaltung von jedweder Arbeit in den ersten zehn Tagen des Dezembers, und in den ministeriell angeordneten langen Koilnenferien, die er in der nervenberuhigenden Stille seiner Löwerwohnung verbrachte, verschafften ihm die entschwundenen Kräfte, so daß er seither seine Schularbeit ohne Unterbrechung versehen konnte. — Auch *Irene Felkl* mußte um längeren Urlaub ansuchen. Ihre Schwester Paula, mit der sie Zeit ihres Lebens Freud und Leid teilte, verfiel in eine heimtückische Krankheit. Die Monate lang dauernde aufopfernde Pflege, das schwere Leiden der heißgeliebten Schwester und tagsüber die anstrengende Schularbeit erschöpften ihre Kräfte. Um einem größeren Übel vorzubeugen, versah der Lehrkörper den Unterricht in ihrer Klasse 3 Wochen lang. Gestärkt setzte sie hernach wieder ihre Arbeit fort. — Gegen Ende des Schuljahres fühlte sich Frau *Stephanie Berecz* gezwungen, infolge Nervenerschöpfung um Bewilligung eines Krankenurlaubes von 17. Mai bis Jahresschluß anzusuchen, um ihre angegriffene Gesundheit wieder herzustellen. — Ein paar Tage blieben der Schule wegen Krankheit fern: *Arpád Friedrich*, *Margarete Egész*, *Gertrud Pantzer*, *Géza Tompa* und *Michael Kindler*. — Wegen anderwärtiger Inanspruchnahme oder Vergriffenheit versäumte noch: Frau *Stephanie Berecz* 10 Tage, *Ella Szi* 5 und *Michael Kindler* 7 Tage. Während ihrem Fernesein besorgte der Lehrkörper ihre Vertretung.

Die Zahl der *Schulversäumnisse* war im verflossenen Schuljahr größer als in den Vorjahren. Die Ursache lag zumeist in der unzulänglichen Bekleidung vieler Kinder. Es wäre sehr zu

begrüßen, wenn das städtische Armenamt die Austeilung der Kleider und Schuhe für bedürftige Kinder nicht im Jänner, sondern schon im Herbst vornehmen würde.

Manche Schüler der Oberklassen halfen der Familie beim Broterwerb, einige lösten beim Anstellen vor den Milch- und Fleischerladen ihre Mutter ab. Leider gab es auch gleichgiltige Eltern, die sich nicht bekümmerten, ob ihre Kinder der Schulpflicht Genüge leisten oder nicht. Damit fügten sie ihren Kindern einen unersetzlichen Schaden zu, weil sich diese die zum Lebenskampf so nötige Bildung nicht aneignen können und ihren Mitmenschen gegenüber im Nachteile bleiben. Auch bilden solche Schüler für jede Klasse eine Belastung, da sie dieselbe wiederholen müssen. Die Behörde setzte mit ihrem Strafverfahren in den meisten Fällen zu spät ein.

Religiöser Unterricht.

Verheerender Krieg tobt auf unserem Erdball. Ein unbarmherziger Kampf der Waffen und der Seelen! Ansehen, Gewissenhaftigkeit und Anständigkeit werden zurückgedrängt. Lieblosigkeit, Rohheit und Rücksichtslosigkeit dagegen treten allenthalben brutal hervor.

In dieser erregten, wallenden Welt ist und bleibt die einzige erquickende Oase der Glaube.

Schwere, schier erdrückende Lasten liegen auf den Schultern der Mütter: die Versorgung der Familie, die schwierige und umständliche Besorgung der Lebensmittel, die Betreuung der Daheimgebliebenen und die ängstliche Sorge für die ins Feld gezogenen. Ein Ach und Weh quält die Mutter Tag und Nacht. Doch welcher Unterschied zeigt sich in den Reihen der Mütter, wenn man darauf sieht, wie sie diese ihnen aufgebürdeten Lasten ertragen! Mißgestimmt erwacht die eine schon am Morgen, verdrießlich und mit allem Hadernd geht sie an ihre Arbeit, freudlos und bedrückten Gemütes wird der Tag beendet. Es war ein Tag voll Sorge, Unzufriedenheit und Lebensüberdruß.

Die andere Mutter hingegen beginnt ihr Tagewerk mit der aufgehenden Sonne. Mit eifriger Nachfrage und sorgender Liebe schafft sie alles herbei, was zu erreichen ist. Sie ist nicht unzufrieden, sie spottet nicht, reizt auch andere nicht, sie weiß, der Krieg fordert besonders von der Mutter große Opfer. Und wenn

die Lasten noch so groß, die Sorgen noch so schwer sind, mit stiller Hoffnung und ruhigem Gewissen geht sie einher. Sie weiß, um die Mutter dreht sich das Geschick der Familie; darum hält sie durch in allen Lebenslagen. Diese Mutter hat es auch nicht leichter. Aber sie birgt in ihrem Herzen einen Schatz, an den sie sich klammert. Das ist ihr Glaube: Der alte Gott lebt noch; er läßt wohl zuweilen sinken, aber nicht ertrinken! Dieser unerschütterliche Glaube spendet ihr Trost und Kraft in allen Nöten des Lebens.

Solchen Glauben wollen wir in die empfänglichen Herzen der Kinder — und durch sie in die Herzen der Eltern, der Familie pflanzen. Im Religionsunterricht führen wir Gottes Liebe, Barmherzigkeit und Hilfsbereitschaft unseren Kindern vor Augen. Davon hören sie auch sonntäglich von der Kanzel. Gottesdienst und Menschendienst zugleich sind die vielen Liebesdienste, die unsere Kinder ihren unbemittelten Mitschülern, den Verwundeten und den Dahingeschiedenen erweisen. Die religiösen Gefühle werden auch durch die biblischen Bilder und Schulaufsätze gepflegt. Diesem Ziele strebt auch der Leitgedanke unserer Schule zu: Jede Stunde soll von evangelischem Geist durchdrungen sein, damit die Kinder in jeder Lebenslage die Nähe Gottes fühlen, der die Bösen bestraft und die Guten belohnt.

Nicht der Text des Religionsunterrichtes, nicht der Buchstabe ist von größter Wichtigkeit, sondern die biblischen Geschichten, den Katechismus und die Kirchengeschichte wollen wir in den Herzen der Kinder zum beredten Wegweiser des Lebens erstehen lassen, daß unsere Jugend einst ein Gott wohlgefälliges Leben führe. „obs stürmt, oder schneit, ob der Himmel voll Wolken, die Erde voll Streit!“

So geht dann der erlernte Religionsstoff in Fleisch und Blut über: das beherzigte Wort wird zur Tat! Das ist praktischer Religionsunterricht.

Patriotische Erziehung.

In den letztverflossenen Jahren wurden mehrere bisher besetzte Gebiete unseres Vaterlandes rückgegliedert. Mit dieser Rückgliederung kehrte naturgemäß auch eine größere Zahl andersprechender Bürger zum Mutterlande zurück.

Die 20-jährige Fremdherrschaft legte alles daran, die jetzt heimgekehrte Minderheit mit allen verfügbaren Kräften gegen die ungarische Nation zu stimmen und zu hetzen. Mit allen Mitteln trachtete man die Zuneigung und Sympathie zum alten Mutterland auszumerzen. Durch die maßlose Übertreibung des völkischen Bewußtseins gedachten die Nachfolgestaaten die Zusammenarbeit mit Ungarn zu erschweren. Daher mangelt es auch heute noch in verschiedenen Minderheitsgebieten an Eintracht und Wohliwollen zwischen den einzelnen Volksgruppen. Die Probleme und Folgen, die sich aus solchem gespannten Zusammenleben ergeben, und sich in vieler Beziehung schädlich auswirken, bestehen leider auch in unserer lieben Vaterstadt. Es ist daher auch Aufgabe der Schule, diese scheinbaren Gegensätze zu lindern und zu überbrücken, und danach zu trachten, das altbewährte, gutnachbarliche Verhältnis zwischen den Bürgern wieder herzustellen. Wir erachten es als ernste Pflicht, die Jugend — und durch sie auch die Eltern — daran zu ermahnen, daß die Minderheiten in Ungarn von alters her stets eine stille und friedliche Heimat gefunden haben. In ihren Volksbräuchen und Sitten nicht gestört, wurden sie nicht selten zu wohlhabenden Leuten und hatten immer gleiche Rechte mit den übrigen Bürgern des Landes. Und wenn es im Laufe der Zeit dann und wann auch Reibungen und Gegensätze gab, so gingen diese nie vom Ungartume aus. Der Grund lag immer in den antinationalen Bestrebungen der Habsburger. Die ungarische Regierung behandelte die Minderheiten stets mit offener Redlichkeit. Die Geschichte unserer Nation legt hievon beredtes Zeugnis ab. Ein Blick auf die ethnographische Karte Ungarns genügt, um dieser Feststellung beistimmen zu können. Während in andern Ländern die kleineren oder größeren Sprachinseln im Laufe der Zeit verschwanden, gibt es in vielen Gegenden unseres Vaterlandes — auch inmitten des Magyarentums — Jahrhunderte alte Sprachinseln, wo Volkstum und Volksbräuche bis auf den heutigen Tag in unberührter Originalität anzutreffen sind. So gibt es, um nur ein Beispiel zu nennen, einige Kilometer von Sopron oder Budapest anderssprachige Dörfer, die ihren sprachlichen und völkischen Charakter bis heute völlig bewahrt haben.

Kampf und Opfer kennzeichnen die 1000-jährige ungarische Geschichte. Bald wurde das Kreuz hochgehalten, bald das Schwert geschwungen. Im Zeichen des Kreuzes für die christ-

liche Kultur, mit dem Schwerte für die Erhaltung oder Erlangung der Freiheit.

Wohl wenig europäische Völker haben so viel Gut und Blut für das Christentum und für die Sicherheit Europas geopfert, als die ungarische Nation. Jederzeit standen entschlossene Männer und opfermütige Frauen bereit, auch das größte Opfer für Volk und Nation zu bringen. Die glorreichen Heldentaten dieser Vorfahren wurden zur Tradition und lebten in den Helden unserer Tage, in den Honvéds weiter. Ob es um die Rückeroberung der geschichtlichen Grenzen des Landes, oder um eisernes Standhalten im fernen Osten ging, unsere Honvéds bewiesen sich überall als würdige Nachfolger der tapferen Ahnen.

Sopron ist seit Jahrhunderten die friedliche Heimat zweisprachiger Bürger. Eine Grenzstadt, in der die jeweilige Muttersprache immer gerne respektiert wurde. Nie wurde sie zur Scheidewand zwischen den anderssprachigen Bewohnern. Man bediente sich gerne beider Sprachen im alltäglichen Umgang. Diese Denkungsart ließ die Soproner ihre Vaterstadt so heiß und innig lieben, daß sie auch den Eingebürgerten gefangen hielt und ihn in kürzester Zeit zum überzeugten „Ödenburger“ umwandelte. Aber auch im Kampfe fürs Vaterland bildete das Ungar- und Deutschtum unserer Stadt eine unzertrennbare Kampfgemeinschaft. Sie kämpften mit Stahl und Blut, Schulter an Schulter nebeneinander für die bessere Zukunft. Unsere ehrwürdigen Soproner Vorfahren mahnen uns: Folgt unserem Beispiel, sorgt und arbeitet für unsere liebe Vaterstadt und räumt alles aus dem Wege, was Zwietracht und Uneinigkeit stiften könnte!

Das lernten unsere Urgroßväter, Großväter und Väter in den Bänken unserer Schule. Das zu lehren sind auch wir — Lehrer der heutigen Generation bestrebt.

Wir wollen zuversichtlich hoffen, daß diese, in patriotischem Geiste gesäte Lehre unsere Kinder einst zu ähnlich denkenden Bürgern heranwachsen läßt, die ihre Heimat und ihr Vaterland lieben und hochzuschätzen wissen.

Der Weg und Erfolg zu solcher Erziehung hängt selbstredend vom Charakter und der Überzeugung des Erziehers ab.

Im Dienste der religiösen und patriotischen Erziehung stehen noch die verschiedenen Schulfeste, der Kinderchor, der Jugend-Rotkreuzverein, die Pfadfinder, die Sammlungen für wohl-

tätige Zwecke, mancherlei Veranstaltungen, wie der Muttertag, die Heldengräberpflege, der Tag der Vögel und Bäume usw.

Schulfeierlichkeiten und Veranstaltungen. An besonderen Gottesdiensten nahmen wir teil: am 6. Oktober, am Trauertag der 13 Arader Märtyrer, am 31. Oktober, am Reformationsfeste und am 6. Dezember, am Namenstage Seiner Durchlaucht des Reichsverwesers. Die uns anvertrauten Heldengräber im Militärfriedhof zu Sopronbánfalva pflegten und schmückten wir mit Blumen im Oktober und im Mai. Am 14. Dezember war die Volksabstimmungsfeier in der städtischen Musikschule. Am 21. Dezember hielt der Frauenverein eine Christbaumfeier mit nachfolgender Austeilung im Prüfungssaal. Der Jugend-Rotkreuzverein arrangierte gemeinsam mit der Schuljugend Christbaumfeierlichkeiten. Das übliche Weihnachtsstück wurde am 20., 26. und 27. Dezember im Jünglingsverein aufgeführt. Spielleiter war diesmal Held *Alexander Felkay*. Am 15. März feierten wir im Prüfungssaal ein patriotisches Fest, dessen Festredner *Géza Tompa* war. Im Mai ergänzten die Pfadfinder im Rahmen eines begeisterten Festes ihre Gruppe mit neuen Kräften. Am 9. Mai veranstaltete die „Singende Jugend“ am Eisenbahner-Sportplatz ein Sängerfest, an dem eine Gruppe von 100 Schülern aus unseren Oberklassen erfolgreich mitwirkte. Am 16. Mai feierten wir den Muttertag, bei welcher Gelegenheit *Johann Nitschinger* die Festrede hielt. Am 27. Mai hielten wir den Tag der Vögel und Bäume. Am 4. Juni erinnerten wir die Schuljugend an den Gewaltfrieden von Trianon.

Rotes Kreuz. Die Jugendgruppe des Rotkreuz-Vereines hatte im abgelaufenen Schuljahre 56 Mitglieder. Die Zusammenkünfte fanden jeden Dienstag in den Nachmittagsstunden statt, geleitet von den Lehrerinnen Frau *Irene Trostl* und *Ella Szij*. Bei gutem Wetter wurden Ausflüge unternommen, in den Wintermonaten aber wurden Handarbeiten gemacht oder gelesen. Der Reinertrag der Christbaumfeier und des Muttertages wurde zur Unterstützung bedürftiger Schulkinder verwendet. Die diesjährige Wirksamkeit fand Ende Mai mit einem Ausflug ihren Abschluß.

Die Schuljugend im Dienste der Wohltätigkeit. „Jung gewohnt, ist alt getan“, heißt es in einem Sprichwort. Darum erwecken wir schon in den jugendlichen Herzen den Sinn für Wohltätigkeit. Zweimal im Jahre wenden wir uns an unsere

Gönner um kleine Gaben. Von diesen und anderen Veranstaltungen überweisen wir etwas für Wohltätigkeitsinstitute, den Großteil aber wenden wir unserer Schüler-Notstandsaktion zu, aus der wir unseren bedürftigen Schülern Lehrmittel, Schuh-doppler und Kleidungsstücke besorgen. Der Geist der Liebe weht in diesem Wirken.

Der Reinertrag der Weihnachtsspiele wurde folgendermaßen aufgeteilt: der Schüler-Notstandsfonds erhielt 60 P, der Defizientenfonds 50 P und der Verwaltungsfonds 41 84 P. — Die Schulsammlung im November ergab 656'83 P. Davon erhielt der Notstandsfonds 400 P, der Defizientenfonds 150 P und der Verwaltungsfonds 106'83 P. — Im Mai wurden 549'64 P gesammelt. Davon bekam der Notstandsfonds 330 P, der Nikolaus-Horthy-Landesfliegerfonds 120 P, die G.-A.-Hilfsanstalt 70 P und der Verwaltungsfonds 29'64 P.

Der *Magyar Férfidalkör* unterstützte uns auch heuer in unserer erzieherischen und patriotischen Tätigkeit, indem er aus der Dr.-Michael-Thurner-Stiftung 11 fleißigen Kindern wertvolle Bücher spendete.

Intellektuelle Erziehung.

Die Zielsetzung des neuen Lehrplanes ist die Heranbildung einer Jugend, die standhaft im Lebenskampfe, zu selbständigem Handeln und zu weiterer Fortbildung fähig ist. Diese Richtlinien sind zeitgemäß, ihr Geist westeuropäisch. Es kommt darin der Lebensdrang und Lebenswille eines Kulturvolkes zum Ausdruck. Im Sinne dieser Richtlinien wurden unsere Volksschulen zu achtklassigen Lehranstalten erweitert. Leider ist die praktische Durchführung nicht so befriedigend.

In jahrzehntelangem Kampfe und unermüdlicher Aufklärung wurde erreicht, daß bisher in den I.—VI. Klassen zum größten Teile die 9—10 monatliche Studienzeit eingehalten wurde. Nun ließ aber der neue Lehrplan vom Jahre 1941 diese Errungenschaft unberücksichtigt und begnügte sich in den V.—VIII. Klassen in vielen Fällen schon mit einer Unterrichtszeit von 6 Monaten. Die schädlichen Folgen dieser Verordnung werden in den betroffenen Klassen nicht ausbleiben. Im Interesse

der Jugend wäre es wünschenswert, wenn die altbewährte Schulzeit von September bis Juni in den unteren 6 Klassen wieder hergestellt würde. In den VII. und VIII. Klassen sollte die Lehrzeit mindestens 7 Monate dauern. Nur so wäre es möglich, die Jugend mit den geistlichen Waffen auszurüsten, mit denen sie im Lebenskampf auch siegreich bestehen kann.

Nach diesem Prinzip währte der Unterricht in unserer Volksschule von September bis Juni. Nur in den deutschen und gemischtsprachigen VII. und VIII. Klassen wurde die Unterrichtszeit infolge der mangelnden Arbeitskräfte und sonstiger Schwierigkeiten verkürzt.

Vor größere Aufgaben wurde der Lehrkörper auch durch jene Verfügung des Unterrichtsministers gestellt, wonach neben den schon bestehenden ungarischen und zweisprachigen Klassen, nun auch deutsche Klassen errichtet werden mußten. Bisher hatten wir in unserer Schule — den sprachlichen Umständen der Stadt entsprechend — Klassen mit ungarischer und Klassen mit ungarisch-deutscher Unterrichtssprache. Diese Einteilung entsprach vollständig unseren Verhältnissen. Natürlich wurde in den ungarischen Klassen auch die deutsche Sprache unterrichtet, in den zweisprachigen Klassen aber beide Sprachen in gleichem Maße. Die guten Seiten dieses Systems zeigten sich überall im Leben, im Handel und im Verkehr. War es doch den Schülern, die in unserer Schule sechs Klassen absolvierten, alles eins, ob man mit ihnen deutsch oder ungarisch sprach, denn sie beherrschten beide Sprachen. Es ist ja eine alte Tatsache, daß man in Sopron nur mit einer Sprache nicht recht fortkommen kann.

Nun haben wir infolge dieser Gruppierung unserer Schüler in 3 Abteilungen in den meisten Fällen 2, 3, ja sogar 4 Klassen unter der Leitung eines Lehrers. Dadurch wird uns Lehrern die Arbeit erschwert, worunter auch der Erfolg des Unterrichtes leidet. Um nun auch bei dieser Klasseneinteilung das Bestmögliche zu erreichen, unterrichteten wir außer den vorgeschriebenen Stunden im vergangenen Jahre in den ersten Klassen statt 21 Stunden 24, in den zweiten Klassen statt 23—26 Stunden, in den dritten Klassen statt 26—28 Stunden und in den vierten Klassen an Stelle der vorgeschriebenen 27 Stunden 30 Stunden.

Im Dienste der intellektuellen Erziehung steht auch die

Fortbildungsschule oder *Wiederholungsschule*, welche in diesem Schuljahr aus 1 Knaben- und 1 Mädchenklasse bestand. In der Knabenklasse unterrichtete *Samuel Wallentin*, in der Mädchenklasse *Josef Lagler*.

Diesem Ziele dient auch die *Aushilfsklasse*, die mit Unterstützung der Stadtgemeinde erhalten wird. In diesem Jahre konnte sie ihre Arbeit nur mit Unterbrechungen fortsetzen, da die Klassenlehrerin einigemal für kurze Zeit in Normalklassen Einteilung erhielt, weil die betreffenden Lehrer zum vaterländischen Dienst eingezogen wurden. Auf Vorschlag des Lehrkörpers wurden dieser Klasse 11 Schüler zugewiesen, und zwar 5 Schüler für den I., 4 Schüler für den II. und 2 Schüler für den III. Jahrgang. Als Leiterin dieser Klasse wurde auch in diesem Jahre die dipl. Lehrerin *Gertrud Pantzer* provisorisch betraut.

Sprachkurs. Für die Schüler ungarischer Muttersprache wurde — wie alljährlich — ein deutscher Lehrkurs organisiert. Daran nahmen durchschnittlich 20—25 Schüler teil, die der deutschen Sprache unkundig waren. In den wöchentlich 4 Stunden machten die Kinder nach einer Spielmethode raschen Fortschritt. Leiter des Sprachkurses war abermals *Alfred Mühl*.

Schulgarten. Die Schüler der Oberklassen erhalten in den Herbst- und Frühlingsmonaten eine praktische, wirtschaftliche Ausbildung im Schulgarten.

Als landwirtschaftlichen Übungsplatz haben wir einen Teil aus dem Garten des weiland Honorardirektors *Michael Schranz* benützt, der diesen schöngelegenen Lövér für Schulzwecke der Kirchengemeinde hinterlassen hat. Hier haben wir mit unseren Schülern verschiedene Gartenarbeiten verrichtet und sie im Gemüse-, Blumenbau und in der Obstbaumpflege unterrichtet

Lehrer- und Jugendbibliothek. Die Lehrerbibliothek wurde auch im verflossenen Schuljahr durch Lehrer *Alexander Gats*, die Jugendbibliothek durch Lehrer *Josef Lagler* verwaltet. Die Jugendbibliothek zählt 702 ungarische und 781 deutsche, zusammen 1483 Bücher. Sie wird von den Schülern der oberen Klassen fleißig benützt. Die Lehrerbibliothek umfaßt 1586 Bände. Zuwachs in diesem Schuljahr 19 Bände. In der „*Michael Schranz'schen* Bibliothek sind 531 Bände, und zwar 141 pädagogische, 390 verschiedene wissenschaftliche Werke und 27 Jahr-

gänge der Zeitschrift „Kosmos“ à 12 Hefte. Abonniert wurden 11 Zeitschriften.

Lehrmittelzuwachs. Gekauft wurden Lehrbücher und Wandbilder. Vom ung. Unterrichtsminister erhielt unsere Schule als wertvolles Geschenk: 8 Landkarten, 67 verschiedene Bilder und 1 Globus. Die Kirchengemeinde kaufte einen neuen Kachelofen, verschaffte uns zwei neue moderne Zugtafeln, ließ die alten Tafeln und Schulbänke ausbessern, und versorgte die bedürftigen Schüler mit Lehrbüchern, wofür ich auch von dieser Stelle herzlich danke.

Ästhetische Erziehung.

Das Ziel der ästhetischen Erziehung ist, den Schönheitssinn und guten Geschmack der Schüler zu erwecken und zu fördern. Das Kind bemerke das Schöne und finde Gefallen daran. Die Reinhaltung des Schulgebäudes und Schulhofes, die Schmückung der Klassenzimmer mit lebenden Blumen und Bildern, ebenso die reinen, netten Arbeiten der Schüler sind daher wichtige Mittel der ästhetischen Erziehung. Unser Bestreben ging auch dahin, daß sich unsere Kinder in solchen Klassenzimmern wohl und heimisch fühlen mögen und sehen, wie man mit bescheidenen Mitteln ein Zimmer zur freundlichen und behaglichen Wohnstätte umwandeln kann.

Der Schönschrift- und Zeichenunterricht, ebenso Handarbeit sind besonders geeignet in den Herzen der Kinder die Liebe zum Schönen und Geschmackvollen zu wecken. Auf diese Gegenstände wurde auch in diesem Schuljahre großes Gewicht gelegt. Nur im Handarbeiten mußten wir uns wegen Materialmangel mit bescheideneren Ausführungen begnügen.

Kinderchor. Gesangslehrer *Koloman Amminger* hat aus den stimmbegabten Kindern der oberen Klassen auch im verflossenen Jahre einen Kinderchor zusammengestellt, der sowohl in der Kirche, als auch bei verschiedenen Festlichkeiten erfolgreich auftrat.

Slöjdkurs. Die Werkstätte, sowie die Einrichtung und Werkzeuge des Slöjdkurses sind im Kellergeschoß der Schule am Deákplatz untergebracht. Da diese Schule als Militärspital in Anspruch genommen wurde, anderteils uns in der Zentralschule kein geeigneter Raum zur Verfügung stand, war es nicht möglich, den Kurs dieses Jahr zu eröffnen.

Körperliche Erziehung.

Die alten Römer behaupteten: „Nur im gesunden Leibe ist eine gesunde Seele“. Darin ist viel Weisheit enthalten. Nur der Mensch steht fest in allen Kämpfen des Lebens, der außer seinen geistigen Fähigkeiten auch einen gesunden, kräftigen Körper besitzt. Das ist besonders in Kriegszeiten von hoher Bedeutung. Wie viele brave Soldaten büßten ihr Leben ein in den ungeheuren Steppen, Wäldern und Sümpfen des russischen Kriegsschauplatzes, weil ihr Organismus, ihre Muskel und Nerven versagten. Körperliche Erziehung ist demnach patriotische Pflicht.

Die Verpflegung und Bekleidung so mancher Schüler war mangelhaft, kriegsmäßig. Ihre blassen Wangen und schmalen Gesichter drängten nach Kräftigung und Ertüchtigung. Aus ihren Augen erging flehend der Wunsch: Hinaus ins Freie! Licht, Luft und Sonne allen Organen! Viel Bewegung in frischer Luft! Dieses Ziel schwebte uns stets vor Augen.

Das plan- und regelmäßige Turnen fördert sowohl die Gesundheit, wie auch die Kraft und Geschicklichkeit der Schüler, wirkt aber auch veredelnd auf den Charakter.

Unsere **Turnhalle** war im verflossenen Schuljahre das stille Heim verwundeter Soldaten. Fleißige Hände und warme Herzen wetteiferten dort, um den Verwundeten und Kranken Erholung und Genesung zu bieten. Aber auch den geräumigen, friedlichen Hof am Deakplatz vermißten wir sehr bei unseren Freiübungen. Wir mußten uns mit dem Schulhof in der inneren Stadt begnügen. Dort scharten sich tag-täglich Klasse für Klasse zu den Freiübungen. Bereitwillig und mit Begeisterung folgten die Schüler den Winken und Übungen der Lehrer. Ihre Augen glänzten, ihre Wangen färbten sich, stolz, zufrieden und gestärkt zogen sie hernach in ihre Klassen.

Im Dienste der körperlichen Erziehung steht auch das **Schulbad**. Ein solches besitzen wir in der Zentralschule. Da erscheinen zeitweise unsere Kinder aus allen Klassen mit Badeausrüstung und genießen die Wohltat des warmen Wassers im gutgeheizten Badelokal und daneben das Frottieren und Abtrocknen im Ankleideraum. Heiter, mit leuchtenden Augen treten die Schüler unter die Brausen, seifen und massieren sich mit sichtbarer Freude. Leider konnten wir das Schulbad in den Wintermonaten wegen Kohlenknappheit nicht benützen. Als uns aber

von Februar an mehr Heizmaterial zur Verfügung stand, da wiederholte der Baderaum öfter von freudigem Kinderjubiläum. Man sah glückliche, strahlende Gesichter. Einige wollten das Badelokal gar nicht verlassen. Wir erreichten auch, daß 70% der Schuljugend am Bade teilnahm. Das ist der schönste Dank der löblichen Kirchengemeinde gegenüber, die mit hochherziger Opferfreudigkeit diese zeitgemäße Institution ins Leben rief.

Auch *Spiel und Ausflüge* dienen der körperlichen Erziehung. Die natürlichste Leibesübung und Zerstreung des Kindes bildet das Spiel. Die ernste Arbeit der Schule schließt das Spiel nicht aus, sie gehören zusammen und ergänzen sich gegenseitig. Ohne Spiel kann man sich auch keine Schulausflüge denken, und sogar der stundenplanmäßige Turnunterricht der unteren Klassen geschieht im Rahmen verschiedener Kinderspiele.

In den Herbst- und Frühjahrsmonaten unternehmen die Klassen jede Woche in den Nachmittagsstunden wenigstens einmal einen Spaziergang, die oberen Klassen alljährlich wenigstens einen Tagesausflug in die schöne Umgebung unserer Stadt.

Margarete Egész und *Martha Ziermann* unternahmen Ende Juni einen Studienausflug zum Plattensee, von wo sie nach 8 Tagen mit unvergeßlich schönen Erinnerungen zurückkehrten.

Berzsenyi Dániel Pfadfindergruppe 383. Die Mitgliederzahl der Gruppe ist 32. Gelegentlich der Zusammenkünfte trachteten wir Körper und Seele harmonisch zu erziehen. Die Gruppe nahm an allen National- und Schulfesten teil. Gruppenkommandant ist Lehrer *Karl Gottschling*.

Unterstützung armer Schulkinder.

Das Armenamt der Stadt Sopron verteilte aus der **Hilfsaktion des Obergespanes** an unsere Schuljugend: 90 Paar neue Schuhe, 27 Paar gebrauchte Schuhe, 58 neue Knabenanzüge, 2 kleine Knabenhosen, 24 neue Mädchenkleider, 15 neue Blusen und gebrauchte Mädchenröcke, 13 gebrauchte Faltenröcke, 100 kleine Schlafhemden und 19 Paar alte Strümpfe im Werte von 8.884 P. 180 Schüler erhielten 3 Monate hindurch täglich 2 dl Milch und 60 Schüler erhielten 2 Monate lang täglich ein Mittagessen aus der Volksküche, dessen Wert 3385 P. Der Wert aller städtischen Gaben beträgt 12.269 P.

Die Kirchengemeinde steuerte zur Erhaltung des Tagesheimes unserer Volksschule 200 P bei.

Evangelischer Frauenverein. Zu den größten Wohltätern unserer bedürftigen Schulfugend zählt der Evangelische Frauenverein. Im Herbst verteilte der Verein 4 gebrauchte Knabenanzüge, 3 Leventehemden und 2 Leventekappen; zu Weihnachten: 25 Mädchenkleider und 15 Knabenanzüge, später 12 Handtücher und 8 Seifen. Arme Konfirmanden erhielten Kleider. Der Verein verausgabte zur Unterstützung unbemittelter Schulkinder insgesamt 1.956 P.

Der Hilisanstalt Frauenverein verteilte unter den Konfirmanden 44 deutsche Bibeln und 11 ungarische Neue Testamente. Wert 97'90 P.

Der **evang. Mädchenverein** beschenkte 11 arme Mädchen mit neuen Kleidern. Wert 200 P.

Der **Nationale Bund Ungarischer Frauen (MANSz)** spendete 16 Schülern Schuhe und Kleidungsstücke im Werte von 800 P.

Der **Rotkreuzverein des staatlichen Mädchengymnasiums** unterstützte zu Weihnachten 10 arme Mädchen mit Kleidungsartikeln. Wert 200 P.

Aus der **staatlichen Zuckeraktion** erhielten durch Vermittlung der städtischen Sanitätsbehörde von Dezember bis April 45 bedürftige, schwächliche Kinder monatlich 1 kg Gratiszucker im Werte von 243 P.

Schülernotstandsaktion, An Bargeld flossen ein 2.325'49 P. Rechnung darüber legte die Konventskassa. Ausführlicher Ausweis auf Seite 54.

An Strafgeldern unentschuldigter Versäumnisse wegen sind bis 1. Juni 139 P eingeflossen, als Kassarest verblieben vom vorigen Jahr 25'82 P, zusammen 164'82 P. Dies Geld verwendeten wir zur Unterstützung armer Schulkinder. Die Verrechnung überprüft nach Schulschluß der Verwaltungsausschuß.

Schulbücher-Leihbibliothek. Zu Beginn des Schuljahres erlitt der Bestand der Leihbibliothek eine Verminderung von 245 Büchern, die infolge Abnützung ausgeschieden werden mußten. Neu eingeschafft wurden 107 Bücher um 460 P, so daß die Leihbibliothek derzeit 2498 Bücher zählt. In diesem Schuljahre wurden 446 arme Schüler mit Gratisbüchern versorgt. Der Wert der Gratisbücher beträgt 5000 Pengő.

Dr. Zergényi Jenő-Stiftung. Die Zinsen dieser Stiftung werden der Stiftungsurkunde gemäß, am Schlusse des Schul-

jahres an vier fleißige, bedürftige Kinder ausgeteilt. Auf Antrag des Lehrkörpers hat die Stipendien-Verteilungskommission in ihrer am 21. Mai abgehaltenen Sitzung die diesjährigen Zinsen 4 Schülern, resp. Schülerinnen à 20 P, namentlich: Theresia Karner V., Ibolya Galambos, Sophie Zeberer VI. und Hermann Holndonner VII. Klasse zuerkant.

Aus der **Ihász Lajos-Stiftung** erhielt *Paula Arthofer*, Schülerin der VII. Klasse, für ihren Fleiß in der ungarischen Sprache und Geschichte 100 P Stipendium.

Der Kameradschaftsverband der 18er Honvéd spendete aus der Takách-Jenő-Stiftung dem Schüler der V. Klasse: Oskar Timár 17 P.

Die Umänderung je eines Mädchenkleides übernahmen kostenlos folgende Schneiderinnen: Mancsi Bscheiden, Frau Karl Halwax, Frau Franz Horváth, Frau Johann Leitgeb, Maria Liebermann, Frau Gabriel Tompos und Frau Ernst Mühl.

Bei der Befreiung unseres Schulhofes von den großen Schneemassen kamen uns folgende Gemeindemitglieder mit Gratisfuhren zu Hilfe: Samuel Grosz, St.-Michaelis-Gasse 35; Ludwig Holzmann, Wolfserstraße 66; Samuel Lenk, Raaberstraße 12; Paul Trackl, Preßburger-Straße 24 und Ludwig Unger, Rákóczi-Gasse 23.

Alles in allem wurden zur Unterstützung armer Schulkinder im verflossenen Schuljahr 18.704 P verausgabt.

Ich bin am Ende meines Rechenschaftsberichtes angelangt. Ich war bestrebt ein klares Bild unserer diesjährigen Wirksamkeit zu entwerfen. Dabei führte mich der Grundsatz, offen und ehrlich von allem zu berichten. Von den Schwierigkeiten und unsere Arbeit nachteilig beeinflussenden Ereignissen ebenso, wie von den warmen Herzen, aus denen uns Liebe, Hilfsbereitschaft und Opferwilligkeit entgegenströmte.

In solcher Tätigkeit beteiligten sich hervorragend der Obergespan und die Gattin des Bürgermeisters der Stadt Sopron an unserer sozialen Fürsorge. In gemeinsamer Arbeit mit dem kön. Schulinspektor standen sie uns bei der Beschaffung von Schuhen, Kleidern, Milch und des Mittagessens hilfsbereit zur Seite. Wie immer, half uns auch dieses Jahr der Frauenverein mit mütterlich sorgender Liebe bei der Betreuung unserer unbemittelten Kinder. In solchem Sinne wirkte auch der Mädchenverein. Aber auch Private eilten uns zu Hilfe, damit

wir unseren armen Schülern in Not und Elend der Kriegszeit den Schulbesuch ermöglichen.

Mit gerührtem Herzen sage ich auch von dieser Stelle in-nigen Dank all denen, die uns bei unserer schweren Arbeit un-terstützten.

An diese richte ich gleichzeitig die Bitte, sie mögen auch in Zukunft Wohltäter unserer Schule bleiben. Sie mögen auch im kommenden Jahre die wohltuende, wärmende Liebe ihrer Her-zen in unsere Kindererziehungsstätte strahlen lassen, damit un-sere Menschengrößen nicht verwelken und ihre Herzen von den Seuchen des Krieges nicht verdorben werden.

Ein Jahr ist hinter uns voll Sorgen und Schwierigkeiten. Doch der Allmächtige beschützte unsere Schule samt den Leh-rern und Schülern. Ihm sei Ehre und Dank!

Aber wie nach dem eisigen Winter die ganze Natur nach dem erlösenden Sonnenstrahl lechzt, der neues Leben spendet, so sehnsuchtsvoll schmachtet auch unsere Seele in der unerbittlichen Kälte des Krieges nach einem neuen, stillen, ruhigen Leben in Friede und Eintracht. Gott gebe, daß das 2000-jährige Wort des Engels je eher in Erfüllung gehe: Ehre sei Gott in der Höhe und Friede auf Erden!

Sopron, am 29. Mai 1943.

Rudolf Polster

Direktor.

Aufnahme und Einschreibung der Schuljugend für das Schuljahr 1943—44.

Die Einschreibungen für das kommende Schuljahr werden am 1. und 2. September vormittags von 8—12 Uhr im Prüfungssaale vorgenommen. Die feierliche Eröffnung des Schuljahres erfolgt am 4. September vormittags um 9 Uhr mit einem Kindergottesdienst. Bei dieser Gelegenheit findet ein Offertorium zu Gunsten der Allgemeinen Hilfsanstalt statt. Der regelmäßige Unterricht beginnt am 6. September.

Schulpflichtig ist jedes Kind vom 6.—15. Lebensjahr. In die erste Klasse werden laut Gesetz nur jene Kinder aufgenommen, die bis 30. Juni l. J. ihr 6. Lebensjahr vollenden. Diese haben das Impfzeugnis mitzubringen. Ihr Matrikelauszug wird der Schuldirektion seitens des Matrikelamtes schon vor der Einschreibung zugestellt. Kinder, die nicht in Sopron geboren sind, haben einen Matrikelauszug mitzubringen, welchen ihnen das Matrikelamt kostenlos ausstellt. In die II—VIII. Klasse werden die Schüler nur mittels des Zeugnisheftes aufgenommen. Die Eltern werden gebeten, ihre Kinder zu den Einschreibungen zu begleiten.

Schulgeld haben nur fremde und nichtevangelische Kinder zu entrichten. Dieses beträgt derzeit 10 Pengö.

An Einschreibgebühr zahlt jedes Kind 1— P, als Bibliotheksbeitrag ebenfalls 1— P. Dieser Verpflichtung enthoben sind nur diejenigen, die ein Armutzeugnis aufweisen können. Außerdem zahlt jedes Kind 50 Heller für den Jahresbericht.

Az iskola összes tanulóinak statisztika

O s z t á l y		Nyilvános tanulóinak beiratkozott						Ezek közül		Maradt a tanév végén		Vizsgát tett magántanulók			
		a tanév elején		a tanév közben		összesen		más iskolába ment át		meghalt					
		fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány		
1	2	3		4		5		6		7		8		9	
I. M a g y a r															
1.	I—II. vegyesosztály (Szió E.) ...	25	28	3	2	28	30	1	—	—	—	27	30	—	—
2.	III. vegyesoszt. (dr. Trostlné) ...	24	23	1	—	25	23	—	1	—	—	25	22	—	—
3.	IV. vegyesoszt. (Felkl I.) ...	17	21	2	1	19	22	—	—	—	—	19	22	—	—
4.	V—VIII. vegyesoszt. (v. Felkay S.)	21	17	4	3	25	20	1	—	—	—	24	20	—	—
	Összesen ...	87	89	10	6	97	95	2	1	—	—	95	94	—	—
II. K é t n y e l v ű															
5.	I. vegyesoszt. (Lagler J.) ...	26	21	—	—	26	21	—	—	—	—	26	21	—	—
6.	II—III. vegyesoszt. (Egész M.) ...	28	23	1	3	29	26	—	—	—	—	29	26	—	—
7.	III—IV. vegyesoszt. (Ziermann M.)	31	20	2	2	33	22	1	—	—	—	32	22	—	—
8.	V—VI. fiúoszt. (Gats S.) ...	29	—	3	—	32	—	—	—	—	—	32	—	—	—
9.	V—VI. leányoszt. (Wallentin S.)	—	48	—	—	48	—	—	—	—	—	48	—	—	—
10.	VII.—VIII. fiúoszt. (Friedrich A.)	39	—	7	—	46	—	—	—	—	—	46	—	—	—
11.	VII.—VIII. leányoszt. (Bereczné)	—	24	—	6	30	—	—	—	—	—	30	—	—	—
	Összesen ...	153	136	13	11	166	147	1	—	—	—	165	147	—	—
III. N é m e t															
12.	I—III. vegyesoszt. (Eisele F.) ...	13	6	1	1	14	7	—	—	—	—	14	7	—	—
13.	IV. fiúoszt. (Kindler M.) ...	35	—	1	—	36	—	—	—	—	—	36	—	—	—
14.	IV. leányoszt. (Nitschinger J.) ...	—	21	—	—	21	—	—	—	—	—	21	—	—	—
15.	V. fiúoszt. (Gottschling K.) ...	44	—	—	—	44	—	—	—	—	—	44	—	—	—
16.	VI. fiúoszt. (Palotay L.) ...	21	—	3	—	24	—	—	—	—	—	24	—	—	—
17.	V—VI. leányoszt. (Feiler R.) ...	—	46	—	6	52	—	1	—	—	—	51	—	—	—
18.	VII—VIII. fiúoszt. (Tompa G.)	26	—	9	—	35	—	—	—	—	—	35	—	—	—
19.	VII—VIII. leányoszt. (Mühl A.)	—	18	—	3	21	—	—	—	—	—	21	—	—	—
20.	Kislétszámú oszt. (Pantzer G.) ...	8	3	—	—	8	3	—	—	—	—	8	3	—	—
	Összesen ...	147	94	14	10	161	104	—	1	—	—	161	103	—	—
	Mindennapi iskola összesen ...	387	319	37	27	424	346	3	2	—	—	421	344	—	—
Továbbképző iskola															
1.	Fiúosztály (Wallentin S.) ...	46	—	—	—	46	—	—	—	—	—	46	—	—	—
2.	Leányoszt. (Lagler J.) ...	—	44	—	—	44	—	—	—	—	—	44	—	—	—
	Továbbképző iskola összesen ...	46	44	—	—	46	44	—	—	—	—	46	44	—	—

tikai kimutatása az 1942—43. tanévről.

A tanév végén nyílv. és magán- tanuló összesen		E z e k k ö z ű l																Nem magyar anyanyelvű, de magyarul beszél		Konfirmáltak		Ingyenkönyvet kapott		Az osztályt ismételte	
		vallás szerint					anyanyelv szerint																		
		evang.		ref.		r. kat.	baptista		magyar		német		tót		orosz										
fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány						
10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22	

t a g o z a t :

27	30	23	27	3	2	1	1	—	—	24	21	3	9	—	—	—	—	3	9	—	—	3	2	—	2
25	22	22	19	3	2	—	1	—	—	13	14	12	8	—	—	—	—	12	8	—	—	2	3	—	—
19	22	16	21	2	—	—	1	—	—	15	14	4	8	—	—	—	—	4	8	—	—	4	4	1	—
24	20	20	18	4	—	—	2	—	—	17	14	7	6	—	—	—	—	7	6	6	1	24	19	—	—
95	94	81	85	12	4	2	4	—	1	69	63	26	31	—	—	—	—	26	31	6	1	33	28	1	2

t a g o z a t :

26	21	26	20	—	—	—	1	—	—	—	—	26	21	—	—	—	—	23	18	—	—	—	—	4	1
29	26	28	26	—	—	—	1	—	—	—	1	29	25	—	—	—	—	29	25	—	—	6	8	6	4
32	22	31	22	—	—	—	1	—	—	—	—	32	22	—	—	—	—	32	22	1	2	21	11	1	4
32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	32	—	13	—	24	—	5	—
—	48	—	48	—	—	—	—	—	—	—	1	47	—	—	—	—	—	47	—	5	—	27	—	—	1
46	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—
—	30	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	30	—	6	—	10	—	—	—
165	147	163	146	—	—	2	1	—	—	—	2	165	145	—	—	—	—	162	142	14	13	51	56	16	10

t a g o z a t :

14	7	14	7	—	—	—	—	—	—	—	—	14	7	—	—	—	—	14	7	—	—	10	6	6	1
36	—	35	—	—	—	—	1	—	—	—	—	36	—	—	—	—	—	36	—	2	—	14	—	2	—
—	21	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	21	—	—	14	—	—	2
44	—	43	—	—	—	—	1	—	—	—	—	44	—	—	—	—	—	44	—	1	—	24	—	2	—
24	—	22	—	—	—	—	2	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—	24	—	10	—	24	—	3	—
—	51	—	49	—	—	—	2	—	—	—	—	—	51	—	—	—	—	—	51	—	14	—	17	—	2
35	—	34	—	—	—	—	1	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	35	—	—	16	—	—	—	—
—	21	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	21	—	5	—	5	—	—
8	3	7	3	—	—	—	1	—	—	3	—	5	3	—	—	—	—	5	3	—	—	6	2	8	3
161	103	155	101	—	—	6	2	—	—	3	—	158	103	—	—	—	—	158	103	13	35	78	44	21	8
421	344	399	332	12	4	10	7	—	1	72	65	349	279	—	—	—	—	346	276	33	49	162	128	38	20

(gyakorló év):

46	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—
—	44	—	43	—	—	—	1	—	—	—	1	46	43	—	—	—	—	46	44	—	—	—	—	—	—
46	44	46	43	—	—	—	1	—	—	—	1	46	43	—	—	—	—	46	44	—	—	—	—	—	—

Tartalomjegyzék.

	Lap.
A háború sodrában	3
Iskolai fenntartóink, hatóságaink	5
A tanítótestület	7
Jelentés az 1942—43. tanévről	9
Tájékoztató az 1943—44. évre	28
A tanulók névsora	29
In der Strömung des Krieges	39
Geschichte des Schuljahres 1942—43	41
Aufnahme und Einschreibung der Schuljugend für das Schuljahr 1943—44	63
Statisztikai kimutatás	64
